YÜRÜYÜŞ

BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM İÇİN

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 190 28 KASIM 1978 FİYATI 5 TL

TİP İzmir, Manisa ve Diyarbakır il kongreleri yapıldı

"TÜRKİYE KAPİTALİZMİ İKİ BAŞLI EJDERHANIN ÖNÜNDE"

Türkiye İşçi Partisi'nin üye kampanyasına koşut olarak il ve ilçe kongrelerinin yapılmasına da devam ediliyor. Geride bırakılan haftalarda da İzmir, Manisa ve Diyarbakır il kongreleri tamamlandı.

Türkiye İşçi Partisi İzmir il kongresinde bir açılış konuşması yapan Genel Başkan Behice Boran öncelikle Türkiye'nin dış ilişkilerine ve Kıbrıs sorununa değindi. Boran Kıbrıs sorununun Birleşmiş Milletler ve Güvenlik Konseyine getirilmesinin dikkatleri bir kez daha bu sorun üzerinde topladığını ve bu yıl Birleşmiş Milletler'de Türkiye aleyhindeki tutumun belirgin biçimde güçlendiğini belirtti. Boran konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Kıbrıs sorunu sadece Kıbrıs'lı Türklerle Rumları ve Türkiye ile Yunanistan'ı ilgilendiren bir sorun değildir. Kıbrıs, çeşitli açılardan dünya kamuoyunu ve geniş bir yelpaze oluşturan devletleri ilgilendirmektedir. Bir, şu açıdan ilgi çekmektedir. Türkiye, 1974'te giriştiği harekatla -bu harekatın gerekçesi her ne olursa olsun- bağımsız, egemen bir devletin toprak bütünlüğünü askeri bir müdahale ile fiilen ihlal etmiş, onun topraklarının bir bölümünü işgal etmiş duruma düşmüştür. Birleşmiş Milletleri oluşturan devletlerin çoğunluğu, bir devletin ulusal egemenliğini ve toprak bütünlüğünü ihlal edici bu durumun düzeltilmesini ön koşul bilmekte, bu durum düzeltildikten sonra Kıbrıs'lı Türklerle Rumların arasındaki sorunların ele alınıp çözümlenmesini ön görmektedir. Dünya devletlerinin ulusal egemenlik ve toprak bütünlüğü konusundaki duyarlılığı, buna verdikleri önemdir, Türkiye aleyhindeki tutumun özü."

İLERİCİ GÜÇLER NİÇİN DUYARLI?

"Bir başka açıdan da Kıbrıs dünya devletlerini ilgilendirmektedir. Kıbrıs'ın konumunun büyük stratejik önemi vardır. Batmaz uçak gemisi denilmektedir. Kıbrıs'ı elinde tutan askeri güç tüm Doğu Akdeniz'i ve Orta Doğu'yu kontrolünde ve tehdidi altında tutar. Kıbrıs'ta NATO ve ABD üsleri, dinleme tesislerinin yer alması bütün bölge ülkelerini ve dünya güç dengesini yakından ilgilendirir. Türkiye ise NATO ve ABD yörüngesinde soruna çözüm arama çabasındadır. Sorunun uluslararası düzeyde masaya getirilmesini önlemek için Türkiye sürekli "toplumlararası görüşmeler"le çözüm üzerinde ısrar etmektedir. Ama gerçekte iki Kıbrıslı topluluk kendi başlarına görüşmeler yapmamaktadırlar. Arkalarında Türkiye ve Yunanistan üzerinde de ABD'nin, NATO'nun baskısı, "arabuluculuk" girişimleri vardır. Bunun için de 3. Dünya Devletleri ve sosyalist dünya Kıbrıs konusunda dikkatli ve duyarlıdırlar."

ASIL HEDEF

"Kıbrıs'ın bir gerginlik ve kaygı konusu değil de bir yumuşama ve barış ögesi olabilmesi için tüm askeri güç, donanım, üs ve tesislerden arındırılmalı ve Kıbrıs devletinin kendisi askersizleştirilmelidir; iç asayiş için kolluk kuvvetlerinden başka silahlı kuvvetleri bulunmamalıdır. Yabancı ve yerli askeri güçten arındırılmış bu Kıbrıs devletinin bağımsızlığı, egemenliği, toprak bütünlüğü ve tarafsızlığı uluslararası garanti altına alınmalıdır. Kıbrıslı Türk topluluğunu Türkiye ile, Rum topluluğunu da Yunanistan ile bütünleştirme eğilim ve girişimlerinden vazgeçilmeli, Kıbrıs devletinin varlığının koşulu olan ekonomik temelin bütünlüğü sağlanmalıdır. İki topluluğun özgün ve eşit şartlarda birarada kardeşçe yaşayabilmeleri için de gerek Kıbrıs devletinin yapısı, gerekse her iki topluluğun yönetimi ve yaşamı demokratikleştirilmelidir.

"Böyle bir statüdeki Kıbrıs, hem adadaki iki topluluğun ve Türkiye ile Yunanistan'ın çıkarlarına uygundur, hem de bölge ve dünya barışına ve güvenliğine hizmet eder. Ne var ki, Türkiye, böyle bir çözüm önermiş olmaktan uzaktır."

MANİSA KONGRESİ

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran Manisa kongresinde de Partisi'nin ekonomik sorunlara ilişkin görüşlerini açıklayarak, şunları söyledi:

"Ekonomisi emperyalizme bağımlı geri bir ülke olan Türkiye, bu enflasyon/durgunluk ilişkisi ile nasıl başa çıkacak? Başbakan, 'durgunluk getirici bir istikrar kabul etmiyoruz' diyor ve bir yandan istikrar tedbirleri alırken, bir yandan da ekonomiyi canlandırmaktan söz ediyor. Güzel söz ediyor, ama nasıl başarılacak bu çifte iş? Hem istikrarı hem ekonominin canlanmasını sağlamanın yöntemleri ne? Olanakları ne? Sorun burada düğümleniyor. Hele, yine Başbakanın sözleriyle, 'Özgürlükçü demokratik' (yani kapitalist) ve toplumsal adalete uygun yöntemlerle bu işin başarılması öngörülüyorsa, sorun büsbütün çetrefilleşiyor, demektir. Sayın Başbakanın birbiri ile bağdaşmayan ögeleri birbiri ardına sıralayarak sorunların çözülemeyeceğinin bilincinde olması gerekir.

"Plana ilişkin konuşmasından anlaşılıyor ki Başbakan, Türkiye için bir 'ulusal atılım dönemine' girmeyi zorunlu bulmakta ve bu atılıma gerekli kaynaklar için Türkiye'nin iç kaynaklarına, potansiyeline dönmeyi öngörmektedir. Buna yönelinirse, 'nice girdilerin pekçoğu ithal edilmeyecek, burada yapılacaktır.' 'Bu ulusal ruhu' harekete geçirmek hükümetin başta gelen görevi olacaktır. Böyle diyor Başbakan ama, planda kamu eliyle sanayi işletmeleri kurma, belli malları ithal etme ve dağıtma konularında hükümet tarafından yapılan değişiklikler, böyle 'ulusal rubu' seferber edici değil, özel sermayenin çıkarlarına hizmet edici niteliktedir. Nasıl ki, yeni vergi tasarısında hükümetçe şimdiden öngörülen değişiklikler emekçi kitlelerin vergi yükünü hafifletme değil, özel sektörün isteklerini karşılama yönünde ise."

BÜYÜK SERMAYENİN İSTEKLERİ DOĞRULTUSUNDA

"Başbakan ağzından söylenenlerle hükümet eliyle yapılanlar ve yapılmak istenenler arasındaki çelişkinin başka örnekleri de vardır. Anarşiyi önlemek gerekçesiyle hazırlanan yasa tasarısının getirmeyi öngördüğü hükümler, dillerden düşürülmeyen 'özgürlükçü demokratik hukuk devleti' anlayışı ile bağdaşacak gibi değildir. Bu tasarı yasallaşırsa terörizmi önlemeye yetmeyecek ama demokratik hak ve özgürlükleri işlemez hale getirecektir. Bu yasa tasarısı da halk kitlelerinin demokratik özlem ve eğilimleri doğrultusunda değil, büyük sermayenin baskıcı, zorba istekleri doğrultusundadır.

"Ülkemizde istikrarsızlığın, düzensizliğin en göze çarpıcı belirtileri olarak şiddet olayları, silahlı saldırılar, hunhar cinayetler görülmektedir. Oysa bunlar mutlaka önlenmesi gerekli olaylar olmakla beraber asıl dert bunlar değildir. Şiddet olayları ve bunların tırmandırılışı toplumsal rahatsızlıkların nedeni olmaktan çok, sonuçlarıdır."

İKİ BAŞLI EJDERHA

"Türkiye kapitalizmi iki başlı bir ejderha ile uğraşmak ve başa çıkmak durumundadır: Enflasyon ve ekonomik durgunluk. Son yılda enflasyonun, fiyat yükselişlerinin hızı % 70-80 olarak veriliyor. İkinci Dünya Savaşı yıllarından beri Türkiye sürekli fiyat yükselişi içinde olmuş, bu yükselişin çok hızlandığı dönemler yaşanmıştır, ama son bir iki yılda bu yükseliş rekor düzeye ulaşmıştır. Bu düzeyde bir enflasyon bir yandan geniş kitlelerin hızla yoksullaşması, emekçi kitlelerden sermayeci sınıflara gelir aktarımı ve onların elinde sermaye birikimi anlamına gelirken, diğer yandan, kapitalist ekonominin fiyat yapısının alt üst oluşu, ekonomik istikrarsızlık demektir. Ilımlı bir enflasyon kapitalist ekonomiye, yani burjuvaziye yararlı' sayıldığı ve olduğu halde çift rakamlı, hele 100'lere doğru tırmanan enflasyon hızları, yine kârlara kâr katmakla beraber, ekonomik istikrar açısından tehlikeli görülmektedir.

"Ekonominin cebelleşmek durumunda olduğu ikinci baş ekonomik durgunluktur. Başbakan Ecevit sanayinin yarıdan aşağı kapasitede çalıştığını söylemektedir. Kalkınma hızının 1977'de % 4'e, 1978'de de % 2,7'ye düştüğü belirtilmektedir. Bu düşüklüğün gelecek yıl veya yıllarda da süreceği ve sıkıntıların artacağı beklenir. Yatırımların ve üretimin düşmesi esasen çok yüksek olan işsizliğin daha da artması demektir. Belli bir işsizler ordusu, kapitalizme, yani burjuvaziye, 'yararlı' olursa da, işsizliğin böylesine büyük boyutlara ulaşması, onun bir toplumsal afete dönüşmesidir. Gelişmiş ülkelerde işsizlik % 4'ün üzerine çıktığında telaşlanılır. Bizde % 10 olduğu söyleniyor. Gerçekte bu oranın çok üstündedir. Tarım kesimi dahil, işsizlerin sayısı 8 - 10 milyon dolayında tahmin olunmaktadır.

"Gelişmiş kapitalist ülkeler yakın yıllara kadar ekonomilerinde yatırımların hızlandığı, işsizliğin düştüğü, ama fiyatların yükseldiği enflasyoncu dönemlerde, ekonomik durgunluğun başgösterdiği, işsizliğin arttığı ama enflasyonun gerilediği dönemlerin birbirini izlemesini yaşamıştır. Son yıllarda ise hem enflasyon, hem durgunluk bir arada yaşanmaktadır ve çaresi bulunamamaktadır. Burjuva iktisatçılarının bildikleri ve uygulayageldikleri yöntemler artık sonuç vermemektedir."

TİP DİYARBAKIR İL KONGRESİ COŞKULU BİR GECEYLE TAMAMLANDI

Türkiye İşçi Partisi Diyarbakır İkinci Olağan İl Kongresi geçtiğimiz Pazar günü yapıldı. TİP Diyarbakır İl Kongresine kalabalık bir partililer grubu tarafından havalanında folklar gösterileriyle karşılanan Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın da katıldı. Çevre ilçe ve köylerden gelen emekçilerin izlediği İl Kongresinde Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın bir açış konuşması yaptı. Parti çalışmaları hakkında okunan il raporundan sonra konuşmacılar yurt ve dünya sorunlarına ve bu arada ağırlıkla doğu sorununa değindiler. Prti üye ve sempatizanlarının yanısıra herkese açık olarak yapıla kongrede, parti çalışmaları üzerinde derinlemesine duruldu. Diyarbakır ikinci olağan kongresinin gecesinde Partili sanatçıların katıldığı bir gösteri düzenlendi.

Coşkulu geçen gecede Parti üyesi tiyatro sanatçıları 'Patron soyunması' adlı oyunu sergilediler. Yine Parti üyesi folklorcular çevre halk oyunlarından örnekler verdiler. Parti üyesi sanatçı Derviş Parlak'ın devrimci türkü ve marşlarıyla ve Parti üyesi Necati Siyahkan'ın şiirleriyle gece sürdürüldü.

Parti korosunca söylenen marşlarla artan bir coşkuyla devam eden gecede sosyalist sanatçı Genco Erkal ise Nazım'dan okuduğu şiirlerle, salonu dolduranların coşkusuna coşku kattı.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCABIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur Sok. 15/8, Kızılay - ANKARA, Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1, Çemberlitaş-İSTANBUL, Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği COODİFF 13/2 Square Wiser - 1040 Bruxelles/Belçika - Tel: 230 34 72 - Posta Çeki: 000-1164657-75 ● Abone Koşulları: Yıllık 200.TL., 6 aylık 100.TL. Avrupa, 6 aylık 250.TL., (20 DM.), Yıllık: 500.TL. (40 DM), Amerika: 6 Aylık 325 TL., Yıllık: 650 TL. Avustralya-Japonya: 6 aylık 400 TL., Yıllık 800 TL. ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İlan Koşulları: Arka kapak (Renkli) 15.000.TL., Arka Kapak (siyah-beyaz) 12.000.TL., İç sayfalarda sütun santimi: 40 TL., Yayın ilanları % 50 indirimlidir. ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesisleri ● Kapak: Uğur OKMAN

KUYUNUN DİBİNDEN GÖRÜNEN

ZEKi KILIÇ

12 Mart Muhtırası'ndan sonra giderek artan faşist uygulamalar, işçi ve emekçi kitleleri, demokratik güçleri öfkeye, kızgınlığa itmiş; onları bu koşulların olmayacağı bir ortamı gerçekleştirecek hükümet özlemi ile donatmıştı. Faşist tırmanışa paralel olarak, yapısı, niteliği ve geliş biçimi ne olursa olsun, CHP hükümeti özlemi, yükselen bir şekilde aktif kitlesel talep olmaya dönüşmüştü. Başka bir deyişle, nasıl ve hangi biçimle olursa olsun CHP hükümet olmalıydı. Gerisi kolaydı ve daha sonra düşünülmeliydi. Burjuvazinin, onun kitle haberleşme araçlarının ve bilerek ya da bilmeyerek burjuvazinin sınıf hesapları ile çakışan veya uzlaşan sol, ilerici, demokrat kişi ve kuruluşların oluşumunu birlikte sağladıkları bu ideolojik bulanıklık, CHP'yi kitlelerin faşizme karşı kabaran öfkesinin, kızgınlığının ve protestosunun politik odağı haline getirdi.

Egemen sınıflar, temel sınıf çıkarları açısından, hem CHP'nin kitlelerin ekonomik-demokratik talepleri uğrundaki mücadelesinin "umudu", politik odağı olmasını; hem de, "umudu" olduğu kadarıyla da işlev görmemesi için planlı bir uygulamayı sistemli olarak sürdürdü, sürdürmeye de devam ediyor. Yeni yönelişlerin, tehlikelerin dikkatlerden kaçırılması; bunların önünü alacak tedbirlerin düşünülüp gerçekleştirilmemesi için, burjuvazi elden gelen her çabayı gösteriyor.

Buna karşılık, CHP'nin karşılaşılan sorunlar karşısındaki tutumu değerlendirilirken, onun getirdiği öneriler ele alınırken; bugün de, tıpkı dün gibi aynı temel hatalara düşülüyor. Sorunlar saptanırken, çözüm yolları aranırken, sınıfların varlığı ve karşılıklı mücadeleleri gözardı ediliyor. Getirilen öneri ve önlemlerin temelinde kısa ya da uzun vadede hangi sınıfın hesap ve politikasının belirleyici olduğu dikkatlerden kaçırılıyor. Burjuvazi, bu temel yanılgıları kotarmaya çalışırken dün olduğu gibi bugün de, aynı araç ve aynı mantıkla hareket eden bir kısım ilerici, sol ve demokrat kişi ve kuruluşu kullandığı gibi, doğrudan kendisine bağlı unsurları da bu amacı gerçekleştirmek için yönlendiriyor. Sonuçta, CHP ile iyi niyetli ilericiler, demokratlar ve sosyalizm adına hareket ettiklerini ileri sürenler, bir kuyunun içerisine sokuluyor; onlara gökyüzünün sadece kuyunun ağzı ile orantılı küçük bir bölümü gösteriliyor. Planlı bir uygulamayı tamamlayan parçaların oluşturduğu bütünlük içinde sorunlar ve çözümler ele alınmak yerine, sözkonusu parçaları birbirini dışlıyormuşçasına, biri diğerine karşıymışçasına, değerlendirilmeye tabi tutuluyor.

CHP'nin son anti-demokratik yasal düzenleme önerileriyle CHP Millet Meclisi grubunda beliren gelişmeleri ve bu gelişmeler karşısında takınılan tavırlardaki yanılgıları, yukarıdaki kısa değerlendirmenin ışığı altında yeniden gözden geçirmek gereklidir.

Faşist örgütlerce katledilen ilerici, demokrat, sosyalist her kişinin ardından Başbakan Ecevit, katliamın amacının; kitleleri yıldırmak, onları demokratik haklarını kullanmaktan alakoymak olduğunu açıklıyor. Yapılanlar karşısında yılgınlığa düşülmemesi gerektiğini belirten hükümet başkanı hemen sonra da kitlelerin, demokratların binbir zorluk içinde, şehit vererek kazandığı mücadele araçlarını ellerinden alacak anti demokratik yasa önerileriyle onları pasifliğe ve sonuçta yılgınlığa düşürecek girişimlerde bulunuyor. Bu girişime gerekçe olarak da, faşist katliam mangalarının sürekli olarak tırmandırdığı terör ile, bu teröre gerekçe yaptırılan "sol" zibidilerin sözde eylemleri gösteriliyor.

CHP'nin hükümet olarak hazırlayıp kamuoyuna açıkladığı bu anti demokratik yasal düzenleme ilerici, demokrat kesimlere şöyle bir ikilemle sunuluyor: Ya CHP'nin öngördüğü tedbirlere karşı çıkacaksınız, o zaman da hükümet düşecek; ya da, karşı çıkmayacaksınız, hükümet yerinde kalacak. Böylece, oluşturulmak istenilen anti-demokratik silahın işçi ve emekçi sınıflara yönelik olduğu ve sözkonusu tedbirler üzerindeki temel belirleyici iradenin de burjuvazi olduğu gerçeğinin üzeri kalın bir perde ile örtülmeye çalışılıyor.

Oysa hem, CHP'nin hazırlayıp açıkladığı tasarının karşısına çıkılabilir, özellikle uzun vadede kitlelerin başı üzerinde bir demokles kılıcı gibi sallanacak bu "önlemler" geri aldırılabilir; bunun gerçekleşmesi için örneğin kitleler örgütlü bir şekilde sokaklara çıkabilir, işleri durdurabilir; hem de, CHP, hükümette kalabilir. Başka bir deyişle, demokratik güçlerin etkin, yaygın ve örgütlü gücü ve eylemi ile, demokratik niteliği olan, hele bu niteliğini öne çıkartarak iktidar olan bir hükümeti birbirinin karşısına koyan, biri olduğunda diğerinin olmaması gerektiğine ahkam kesen anlayış, en hafif deyimiyle burjuvazinin kısa ve uzun vadeli temel sınıf çıkarlarının her adımdaki ve uygulamada belirleyiciliğini bilerek ya da bilmeyerek isteyen, savunan anlayıştır. Aslında getirilmek istenilen anti-demokratik yasal düzenlemelerin, Ülkü Ocaklarının, MHP'nin ve bağlı örgütlerinin faşist katliam ve uygulamalarının önünü almak gibi bir işlevi de yoktur. Bununla gelecek olan, işveren temsilcisi Halit Narin'in "Parlamento biran önce meslek kuruluşlarının politika ile uğraşmalarını engelleyecek yasaları çıkartsın" yolundaki talebinin gerçekleştirilmesidir. Yani tercih, burjuvazinin temel sınıf mevzilerine, işçi ve emekçi sınıflar açısından tehlikelerle dolu yeni mevziler katmaktır.

Burjuvazinin temel sınıf çıkarları açısından böylesine önemli bir tedbiri, bütün fütursuzluğu ile ortaya seren CHP, bu tutumuyla kendi içinde de bir tartışmanın başlamasına yol açtı. CHP'nin Millet Meclisi grubunda başlatılan tartışma ve İstanbul tekelci sermayesi ile içli dışlılığı açıkça bilinen Turan Güneş'in Genel Yönetim Kurulundan istifası ile sürdürülen değerlendirmeler yaratılmak istenilen bulanıklığı daha da fazlalaştırıyor.

CHP Millet Meclisi Grubunun 4. Beş Yıllık Plan tasarısının görüşülmesine karşı çıkan tutumu ile, anti demokratik yasa tasarısına karşı beliren muhalefete ve bu çerçevedeki tartışmalara CHP hükümetinin düşeceğini ileri sürerek karşı çıkmak, demokratlık, ilericilik, adına talihsizliktir. CHP'nin yukarıda kısaca belirtmeye çalıştığımız uygulamalarına ve tasarılarına ve bunlara hakim olan mantığa karşı çıkanların gün gün artması, özellikle ilerici çevrelerin desteğini önemseyen bazı milletvekilleri tarafından dile getirilmeye başlanması, caydırıcı olabilir ve olmalıdır da. CHP'yi bu anti demokratik ve tehlikeli tasarılarından vazgeçirmek; onu caydırmak için tepki göstermekten, yaygın ve etkin örgütlü kitlesel eylemlere kadar her çareye başvurmak, demokratik bir görev olduğu kadar, bir zorunluluktur. Bu yapılmadığı takdirde, Turhan Feyzioğlu'nun istifası ne kadar raslantı ise, istifası o kadar rastlantı olan Turan Güneş'e, olası yeni hükümet biçimleri konusundaki büyük burjuvazinin hesap ve hedeflerine ulaşmayı sağlayacak yeni adımlar atma olanağı verilir. Turan Güneş'in çıkışı, CHP içinde beliren haklı hoşnutsuzluğun üzerine oturma, bu hoşnutsuzluğu, buna neden olan özden farklı yerlere götürebilir.

CHP bugün tarihi bir sınavla karşı karşıya gelmiştir. CHP kuşatılmış, bütünüyle esir alınabilir duruma getirilmiştir. Burjuvazi, kuyunun başında CHP'yi sorunları kendisine gösterdiği kadarı ile görmeye; çıkarlarıyla çakıştığı kadar "çözüm" olanakları aramaya mecbur duruma getirmiştir. Bu kuşatmadan çıkışın çaresi, ya bütünüyle teslim olmak, teslim bayrağını çekmek; ya da bir yarma yaparak kuşatmayı kaldırmaktır. Birinci yol burjuvazinin sınıf çıkarlarıyla çakışan bir tercihtir. İkincisi, işçi ve emekçilerin, demokratların ülkemizin demokratikleşmesi yolundaki vazgeçilmez talebi, "özgürlükçü demokrasinin" korunabilmesinin koşulu, dolayısıyla işçi sınıfının, sınıf politikasına ilişkin tercihidir.

CHP'yi bugün gelinen dönemeçte, sosyal demokrasinin ikircikli, faşizmin gelişine yardımcı olan zaaflarının yol açtığı tarihi yanılgıya düşürtmemek başta işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist hareketi olmak üzere, tüm ilericilerin, sosyalistlerin, yurtseverlerin ve demokratların görevidir. Bu görev ertelenmemelidir. Bu görevin yerine getirilmesinin maliyeti, CHP'nin hükümetten düşmesi değildir. Tam tersine, bu görevin yerine getirilmesi, burjuvazinin olası hükümet değişikliği hesaplarını tersyüz edebilir.

EMPERYALİST MERKEZLERİN ROTASINDA

Ekonomik sorunlar uzun süredir ülkenin gündeminden çıkmadı. Hükümetle Milliyetçi Cephe partileri arasındaki çatışma alevlendikçe zaman zaman geri plana itildi, ama öneminden hiçbirşey yitirmedi. Bu arada hükümetin zaman zaman ekonomik bunalımın hafiflediğine ilişkin açıklamalarla kamuoyunu yatıştırmaya çalışması da ekonomik sorunların yakın gelecekte çözümünü vaad eden kesin güvenceler hiçbir zaman elde edilmedi. Hükümet sadece belli olasılıkları öne sürerek dikkatleri bu sorunlardan uzaklaştırmaya çalıştı.

DÖRDÜNCÜ PLAN MECLİS'TE

Emperyalist finans kuruluşlarının Türkiye'ye mali ve ekonomik yardımında bulunma konusunda ileri sürdüğü çekinceler, geçtiğimiz hafta içinde Plan tartışmaları dolayısıyla yeniden gündeme geldi. Plan tartışmaları, Türkiye'nin ekonomik sorunlarına sadece kısa vadeli değil, aynı zamanda uzun vadeli çözümler bulunması zorunluluğunu bir kere daha belleklerde canlandırınıştır. Türkiye'nin, en başta döviz darboğazı biçiminde başgösteren ekonomik bunalımın temelinde, emperyalist merkezlerin istemleri ve tekelci büyük sermayenin çıkarları doğrultusunda oluşan sanayi yapısının yattığı, burjuva gözlemcileri tarafından da kabul edilmeye başlanmıştı. Bu, dördüncü plan metninde de dile getiriliyordu. Milliyet başyazarı Abdi İpekçi, Plan'daki bu yaklaşımdan hareketle Türkiye ekonomisindeki bunalımın bu temel özelliğini şöyle dile getirdi:

"Önceleri tüketim malları yapımıyla başlayan sanayileşme, gelişip ilerledikçe, sanayinin iç yapısına daha sağlıklı bir düzen kazandırma gereksinimi bütün açıklığıyla ortaya çıkmış bulunmaktadır."

Bilimsel sosyalistlerin, dışa bağımlı geri sanayi yapısının ülkenin ekonomik durumu üzerindeki etkileri konusunda yıllardır bıkıp usanmadan dile getirdiği gerçekler, şimdi tekelci büyük burjuvazinin sorunları gelip dayatınca onun gözlükleriyle kamuoyuna yansıtılıyordu.

BEKLENEN YARDIM PROGRAMI

Türkiye'nin döviz darboğazına ilişkin sorunları da, artık sadece kısa vadeli ithalat gereksinmelerinin karşılanması için değil, sanayie yapısal bir değişiklik kazandırılması için gündeme gelmişti. Sorun böyle ele alınınca birkaç uluslararası bankanın, birkaç emperyalist devletin bir defada sunacakları birkaç milyon dolarlık yardımlarla çözülebilecek durumda değildi. Sorunun boyutları uzun vadeli ve çok daha geniş kapsamlı, emperyalist devletlerin ve finans kuruluşlarının koordineli çabalarının sonucu olan bir yardım programını gerekli kılıyordu.

Milliyet'in başyazarı bu sorunu da şöyle formüle ediyordu:

"... Plan'da yer alan yeni özlemlere ulaşılması, Türkiye'de hangi etkin ekonomik, mali ve idari reformlara başvurulursa başvurulsun, yine de, dış dünyadan sağlanacak katkılara önemli ölçüde bağlı kalacaktır. Plan, dış yardım, kredi ve çeşitli özel sermaye akımlarıyla birlikte gelecek beş yıl için en azından 15 milyar dolarlık ek bir dış katkıyı zorunlu görmektedir."

BAŞBAKAN IMF'Yİ ŞİKAYET EDİYOR

Türkiye'nin önüne konan kapitalist gelişme programının gerçekleştirilmesi için emperyalist merkezlerin desteğinin taşıdığı önem, Başbakan'ın Dördüncü Plan'ı Millet Meclisi'ne sunarken yaptığı konuşmada da "acıklı" bir biçimde kendisini gösterdi. Başbakan'ın bu konuşması başta IMF olmak üzere emperyalist mali kuruluşlara yönelik serzenişlerle doluydu. Başbakan, IMF nin bazı ekonomik önerilerle Türkiye'nin karşısına çıkarken, ülkenin ve dünyanın gerçeklerini dikkate almamasından şikayet ediyordu. Başbakan'ın şu sözleri ilginçti:

"IMF çağın bir gerçeğidir. Ancak çağın gerçeklerine bu tutumuyla ters düşen bir gerçektir."

Ecevit'in IMF'den yakınmalarının özet olarak anlamı şuydu: IMF'nin Türkiye'ye ekonomik yardımda bulunmak için öne sürdüğü koşullar, eğer olduğu gibi uygulanırsa, ancak açıkça bir baskı rejimine doğru gidilmesini, giderek düpedüz faşist bir yönetimin oluşturulmasını zorunlu kılacak koşullardı. Aynı şekilde IMF'nin önerileri, Türkiye'nin sosyalist ülkelerle gerçekleştirdiği ekonomi ve ticaret anlaşmalarına da ters düşüyordu. Bu ise Ecevit'in deyimiyle "çağın gerçeklerine ters düşen" bir tutumdu.

NATO'DAN BEKLENEN TEMİZ KAĞIDI

Ecevit hükümeti, emperyalist finans kuruluşlarının Türkiye'ye yardımında ortaya çıkan tıkanıklıkları, NATO merkezlerinin desteğiyle açma yolunu seçmişti. Bunun için de NATO merkezlerine askeri ve siyasal düzeyde yeni ödün tekliflerinde bulundu. NATO Genel Sekreterinin geçtiğimiz hafta Ankara'ya yaptığı gezi, NATO'nun Türkiye'ye ekonomik yardım için yeşil ışığının yakılmasını sağlamayı amaçlıyordu. Bu geziyi, geçtiğimiz hafta da AET Genel Sekreteri Emil Noel'in ziyareti izledi.

Türkiye'nin AET'den beklediği, sadece topluluk olarak sağlanabilecek yardımların gerçekleşmesi değildi. Topluluk olarak sağlanabilecek katkıların boyutları yetersiz kalmaya mahkumdu. Dolayısıyla AET üyesi ülkelerin tek tek yardımlarına gereksinim vardı.

EMİL NOEL TÜRKİYE'DE

AET Genel Sekreteri'nin Türkiye'de yaptığı görüşmelerde, Türkiye'nin topluluktan beklediği 8 milyar dolarlık kredi başlıca konuyu oluşturdu. Dışişleri yetkililerinin, bu kredi isteğinin gerekçelerini AET yönetimine yeterince inandırıcı biçimde aktaramadıklarından şikayet ediliyordu. AET, söz konusu krediyi istemiyle Türkiye'nin beş yıllık bağışıklık talebinin birbirinden ayrılması görüşündeydi. Bu, "taze para sorununun çözümünün bir koşulu" olarak ortaya atılıyordu. Öte yandan AET üyesi 9'ların OECD'de Türkiye'yle ilgili olarak konsorsiyumdaki payları artırmaları ve konsorsiyumun harekete geçmesi için gerekenleri yapmaları da, AET-Türkiye görüşmelerinin başlıca konularından biriydi.

Bu gelişmeler, Ecevit Hükümetinin, tekelci büyük sermayenin izinden ayrılmamaya özen gösterdikçe, emperyalist merkezlerin rotasına hergün daha sıkı bir biçimde yerleştiğini gösteriyordu. Bu, toplumun gelişmesinin nesnel yasalarının vazgeçilmez bir sonucudur. İşçi sınıfı, tüm emekçiler ve demokratik güçler, ekonomik sorunların çözümü bahanesiyle Türkiye'nin emperyalist merkezlere bağımlılığını artırıcı girişimleri cevapsız bırakmayacaktır.

TİP SAKARYA VE TRABZON İL ÖRGÜTLERİ KURULDU

Türkiye İşçi Partisi'nin örgütlerini yurt düzeyinde yayma ve yeni örgütler kurma çalışmaları sürdürülüyor. Geçen hafta içinde Sakarya ve Trabzon il örgütleri kuruldu. Daha önce kurulmuş bulunan Elazığ ve Konya il örgütleriyle birlikte, Kasım ayı içinde 4 yeni il örgütü oluşturulmuş bulunuyor. TİP Genel Merkezinden bildirildiğine göre hazırlık çalışmaları tamamlanan yeni il ve ilçe örgütlerinin kuruluşları da önümüzdeki günlerde gerçekleştirilecek.

Trabzon il örgütünün kuruluşu dolayısıyla İl Başkanı Işıtan Gündüz yaptığı açıklamada "Günden güne ağırlaşan yaşam koşullarına ve artan faşist saldırı ve teröre karşı işçi ve emekçi halkımız örgütlü mücadelenin koşullarını Trabzon'da da yaratmış bulunuyor" dedi.

Öte yandan Parti örgütlerine yöneltilen saldırılar, yeni örgütlenmeler ve 2. Büyük Kongre hazırlıklarıyla ilgili olarak bir açıklama yapan TİP Başkanlık Kurulu üyesi ve Merkez Örgüt Bürosu Sekreteri Can Açıkgöz özetle şunları söyledi:

'Partimize yöneltilen saldırıların yeni örnekleri, içinde bulunduğumuz Kasım ayı içinde de görülmüştür. Kayseri il örgütümüzün lokalinin dördüncü defa faşist saldırganlar tarafından tahrip edilmesi, Malatya İl Başkanımızın ve Tekirdağ İl yöneticisi arkadaşlarımızın ölümle tehdit edilmeleri bunlar arasındadır. Son olarak da Trabzon İl Yönetim Kurulu üyesi bir arkadaşımızın evi polis tarafından basılmış, Parti Programı ve Tüzüğü ile çeşitli Parti yayınlarına el konulmuştur.

'Ne var ki bu saldırılar işçi sınıfımızın ve emekçi kitlelerin emperyalizme ve faşizme karşı mücadelesini durduramamakta, sosyalist hareketin ve örgütlenmenin gelişmesi önlenememektedir. Adıyaman, Bilecik, Elazığ, Konya'dan sonra Partimizin Sakarya ve Trabzon il örgütlerinin de geçtiğimiz hafta içinde kurulmuş olması, bunun açık kanıtıdır. İşçi sınıfımızın ve emekçi kitlelerin en bilinçli, mücadeleci ve kararlı önderleri Partimiz saflarına her geçen gün artan bir hızla katılıyorlar ve görev alıyorlar.

'Partimiz 2. Büyük Kongresine artan gücü ve etkinliğiyle hazırlanmaktadır. Yerel kongrelerin büyük bir bölümü yapılmış bulunuyor. 216 yerel kongre başarıyla tamamlandı ve yeni kurulan örgütlerin de kongrelerini yapmalarıyla bu sayı 250'yi bulacak. 2. Büyük Kongre'ye Merkez Yönetim Kurulunca sunulacak 'Teklif Maddeleri' ile ilgili olarak Kurul'ca hazırlanan 'Karar Tasarısı Taslağı' metni, yerel örgütlerin görüşlerinin alınması için örgütlere gönderilmiş bulunuyor. İletilen metin, çalışma ekiplerinden başlamak üzere ilçe ve il yönetim kurullarında görüşülüp tartışılacak. Yerel örgütlerden gelen öneriler değerlendirilerek Karar Tasarıları'na son şekil Merkez Yönetim Kurulu'nca verilecek.

"İşçi sınıfımızın bilimsel sosyalist politik örgütü olan Partimiz, yurt düzeyinde yayılan ve etkinliği artan örgütlenmesi ve çalışmaları ile emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin başarıya ulaştırılmasının güvencesidir ve üzerine düşen görevlerin bilincindedir."

TİP Kayseri örgütü (ÜGD binasından çıkan) faşistlerin yeni bir saldırısına hedef oldu

Türkiye İşçi Partisi Kayseri il örgütü 14-15 Kasım tarihlerinde bir kez daha saldırıya uğradı.

14 Kasım günü İstasyon Caddesi üzerindeki Venedik kıraathanesinde toplanan faşistler, daha sonra, hemen karşıdaki ÜGD binasına gittiler. Orada bir süre kaldıktan sonra şehir merkezine dağıldılar. Bu arada faşistlerin Pol-Bir üyesi bir polisle de konuştukları görüldü. Bundan sonra TİP il binasına saldıran faşistler, binanın tüm camlarını kırdılar.

Ertesi gün de Sümer Lisesi'nin faşist öğrencileri, yine Venedik Kıraathanesinde toplandılar. Oba başlarıyla birlikte Kayseri Lisesinin ve Endüstri Meslek Lisesinin ilerici öğrencilerine saldırmaya başladılar. Bütün bunların ardından saat 15.30'da TİP il örgütü binası yine faşistlerin hedefi oldu.

Aynı gün saat 17.00 sıralarında faşistler tekrar binaya saldırı girişiminde bulundular. Emniyet'e yapılan uyarılar sonucunda 6 faşist yakalandı. Karakolda ifadeleri alınan Saffet Özdemir, Derviş Karaveli, Kenan Arslan ve Ahmet Dayangeç adındaki faşistler ertesi gün Savcılık tarafından serbest bırakıldı.

TİP örgütlerine ve üyelerine karşı yönelen saldırılar, bilimsel sosyalist hareketin her türlü sömürüye, emperyalizme ve faşizme karşı mücadelesini durduramayacak, hatta yavaşlatamayacaklar bile. Tam tersine bu saldırılar bilimsel sosyalistlerin sınıf düşmanlarına, faşist çetelere karşı mücadele kararlılığını, dövüşkenliğini daha da bilemektedir. Faşist çetelerin bu zavallı saldırılarının hesabının sorulacağı günler uzak değildir.

Turan Güneş

Kenan Bulutoğlu

CHP GRUBU ŞAHLANDI!..

CHP'nin seyir defterine geçtiğimiz hafta şöyle not düşürüldü:
— Diriliş!
— Şahlanış!...

Daha çok MC muhalefet koridorlarını ve basını heyecanlandıran olay, CHP Grubunun, 4. Beş Yıllık Plana ve İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı tarafından açıklanan "anarşiye karşı" yasalarda yapılması düşünülen değişikliklerle ilgili hazırlıklara karşı duyulan tepkiydi.

Grup toplantısında konuşan CHP İstanbul Milletvekili Haluk Ülman *"CHP grubu bir süredir olup bittilerle yönetilmek isteniyor"* diyordu.

Kars Milletvekili Hasan Yıldırım da yasalarda yapılması düşünülen değişikliklerle ilgili olarak şöyle konuşuyordu:

"- Temel hak ve özgürlüklerle ilgili olarak çok önemli tasarılarla karşı karşıyayız. Bu tasarılar grubumuzda enine boyuna görüşülmelidir..."

Bursa senatörü Şekip Karamullaoğlu ile İzmir Milletvekili Süleyman Genç de benzer eleştirilerde bulunuyorlardı.

Geçtiğimiz Salı CHP ortak grubunda yapılan bu eleştirilerden bir gün önce de, olağanüstü toplanan CHP millet meclisi grubunda 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı aynı yaklaşımla sert yakınmalara konu oluyordu.

Bu arada, aralarında genellikle CHP'lilerin de bulunduğu çoğu kişinin tebessüme aldığı Kocaeli Milletvekili Turan Güneş CHP Genel Yönetim Kurulu üyeliğinden istifa ediyor, CHP içinde dikkate değer bir "çıban başı" olacağının sinyallerini vermeğe çabalıyordu.

CHP grubunda bir şeyler oluyordu. Ama bu gerçekten bir "diriliş" ya da "şahlanış" mıydı?..

İlk bakışta CHP grubundan yükselen sesleri "haklı" ve "olumlu" bir kıpırtının işaretleri olarak yorumlamak mümkündü. Hatta, CHP Millet Meclisi grubunun Pazartesi günkü toplantısında, 4. Beş Yıllık Plan metninin gruba zamanında getirilmediğinden yakınan Turan Güneş'in şu sözlerinin de haklı yanlarının olduğu söylenebilirdi:

"- Politikacı işlevini yitiriyor. Kimin ne zaman karşımıza ne getireceği belli değil. Eğer biz bu işlerden sorumlu değilsek seçim bölgemizden niye buraya geliyoruz?..."

CHP çevrelerine göre, Turan Güneş, politikada yitirdiği itibarını parti içi muhalefetin liderliğine oynayarak kurtarmaya çalışıyordu.

Ne olmuştu?
Güneş, Gölcük belediye eski başkanı bir arkadaşının bir yere atanmasını istemiş, İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu da buna karşı çıkmıştı. Turan Güneş de "vay sen misin benim arkadaşımı atamayan" demişti!...

Bunun için de Bulutoğlu hakkında CHP Grubuna bir gensoru önergesi vermişti...

Bütün bunlar CHP'de görülen kıpırtıların çok yalın-kat yorumlanmasından başka şey olmasa gerektir.

Burjuva basınının üzerinde ısrarla durduğu Güneş-Bulutoğlu anlaşmazlığının ciddiyetle uzaktan yakından ilgisi yoktu oysa. Söz konusu iki zat da, büyük sermayenin özellikle İstanbul damgalı kanadıyla yakın ilgi, ilişki ve bağlantılar içindeydiler. Aynı iş ve sermaye çevrelerinin adamları kalkıyorlardı bir "atama" sorunu yüzünden birbirlerine giriyorlardı!... Bazen böyle şeyler olabilirdi ama böylesine bir kavganın, neredeyse hükümetin geleceğini ilgilendirecek frekansa ulaşabilmesi mümkün müydü?...

Aslına bakılırsa, ne CHP grubunun fazla ciddiye almadığı kadar önemsiz, ne de, kendisinin ciddiye aldığı kadar önemli olmayan Turan Güneş'in CHP içinde gürültü koparmak için seçtiği zaman ilginç ve önemli olsa gerektir.

Politikaya ve partisine salt bir atama kırgınlığı ile küsecek kadar mantık kalıpları herhalde aşınmamış bir eski burjuva politikacısının, Celal Bayar'lar, Demirel, Türkeş ve Feyzioğlu'lar kadar bulanık sularda avlanmağa hakkı yok mudur?...

Ekonomik çıkmazını ve serseril politik manevra ve tertiplerle gizlemeğe ve finanse ettiği tedhiş ve terör ortamıyla faşizme açmağa debelenen işbirlikçi büyük burjuvazinin 'Benim değil mi, hem severim hem yoğururum" dediği CHP'de 'diriliş ve şahlanış" gösterileri de böyle sahneleniyordu.

Şimdi sormak gerekiyordu "şahlanan' CHP grubuna:

*Gırtlağına kadar suç batağında debelenen MHP ve yan örgütlerinin finans kaynakları, suç defterleri, cinayet tutanaklarından kaçını bulmak için çaba gösterdiniz, uğraştınız, dosyaladınız?

*Bakanlarınız, yöneticileriniz MHP il, ilçe örgütlerine giderek dostluk mesajı bırakırken kaçınız bunu gruba getirdiniz?

*Kaçınız, o, gerektiği şekilde tartışılamayacağından endişelendiğiniz 4. Beş Yıllık Planın hazırlık aşamasında teknik ve politik içeriğiyle ilgilendiniz?

Ve MHP organı Hergün'de bir manşet:
"- CHP çatırdıyor!..."

CHP parlamenterlerinin iş takibiyle pek sayı-suyu olmayan Kenan Bulutoğlu'na duyulan yaygın tepkiye bir vesileyle çengelli iğne atan Turan Güneş'in, çıban başlığını, MHP'nin mahkumiyet darboğazına zamanlaması üzerinde durulacak bir noktadır.

Öte yandan büyük sermayenin vurucu gücünün artık gözlerden saklanamayacak oranda çıplaklaşan suçluluğuna CHP'li Başbakan Yardımcısı Orhan Eyüboğlu ile İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı tarafından gerdirilen paravananın anlamı nedir?

CHP grubunun yapacağı çok iş, soracağı çok soru olmalıdır. Aldıkları oyların, sağladıkları yığınsal desteğin anlamı ve dinamiği 1,5 yıllık uykularını bölmüyorsa "suçlu" damgası yiyecekleri günler uzak değildir. Sermaye odalarında iş pişirip meclis kulislerinde "solcu" kesilmekle, kahve köşelerinde "sol" kesip, meclis kulislerinde mangal sohbeti kurmanın farkı yoktur. İkisinin kesiştiği yerde "şahlanmak" başlıyor...

DİSK Temsilciler Meclisi

Sendikal hareket antifaşist mücadele sınavından geçiyor

DİSK Genel Temsilciler Meclisi 19 Kasım Pazar günü Ankara'da toplandı. Toplantıya işçi sınıfımızın öncü, militan, ilerici, sosyalist temsilcilerinin binlercesi katıldı. Toplantının amacı, gittikçe azgınlaşan faşist teröre karşı somut eylem biçimlerini saptamak ve özellikle anti-faşist, anti-emperyalist demokratik platformu görüşmek idi. Kısacası, faşizme ve emperyalizme karşı mücadelede demokratik güçlerin birliği sorunuydu gündem.

DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, toplantıyı açış konuşmasında, 'NATO, CENTO gibi askeri, IMF, AET OECD gibi ekonomik örgütlerden çıkılması, ülkemizi bağımlı hale getiren ikili anlaşmaların iptal edilmesi, yabancı üs ve tesislerin kapatılması, genel ve tam bir silahsızlanma, barışçı bir dış politika izlenmesi" taleplerini dile getirdi. Baştürk, DİSK'in cinayet ve baskıların önlenmesinde işbirliği yapılması için Türk-İş' e yaptığı önerinin, Türk-İş tarafından cevaplanmasının geciktirildiğine değindi.

Temsilciler Meclisi'nce yayınlanan kararda da, bu görüşler, 'Türk-İş yanaşmasa da DİSK'in tek sendikal örgüt olarak mücadeleye devam edeceği ve anti-faşist, anti-emperyalist nitelikteki sendikalar, meslek örgütleri, dernekler, gençlik örgütleri vb. ile ortaklaşa, ülke düzeyinde ya da bölgesel mitingler, yürüyüşler, toplantılar yapılacağı belirtiliyordu. Bir gün sonra yapılan Genel-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu'nda bir konuşma yapan Abdullah Baştürk, tüm DİSK üyelerini yapılacak eylemlere hazır olmaya çağırıyordu...

YAPILMASI GEREKENLER VE YAPILMAYANLAR

Toplantı ve sonrasının bu genel seyrinden, anti-faşist, anti-emperyalist hedeflerin her zaman olduğu gibi - ortaya konduğunu, ancak konunun önemine karşın bu yolda olumlu adımlar atılmasına ve demokrasi güçlerinin iş ve eylem birliği yapmasına yönelik açık, net, birleştirici bir tutum izlendiğini söylemek mümkün değil. Yapılması gereken, DİSK'in bir sendikal örgüt olduğunu bir an olsun unutmadan, sınırı, kapsamı belli, somut, açık ve bütün örgütlerce kabul edilip, uygulanabilir bir program ortaya koymaktır. DİSK yönetimi de, demokratik platforma ilişkin olarak Temsilciler Meclisi'ne bir dizi program taslağı sundu. Programda maoculuk ve bireysel terörizmin birlik içinde yeri olmadığının belirtilmesinden kaçınılıyor. Bunun, DİSK yönetiminin bazı "grup"ları kollama kaygısından ileri gelmiş olması akla en yatkın olanı. Ama asıl önemli olan, bu toplantıdan çıkan program ve ilkelerin kağıt üzerinde kalmaması, yaşama geçtirilmesidir.

ESKİ HASTALIKLAR, ESKİ HAZIMSIZLIKLAR

Temsilciler Meclisi, öncekilerde karşılaşılan görüntülerdebu kez de karşılaştı. Toplantıya egemen olan kargaşa içinde, karşılıklı sloganlar yarışı belki bazılarını rahatlattı. Ancak rahatlayanların toplantıya "ağırbaşlılarını koydukları" görüntüsü yaratmak için her türlü taşkınlığı, tahammülsüzlüğü yaparken, kalıcı sonuçlar üretilmesinde hiçbir katkıları olmadı. Bunlardan bazılarının toplantıyı terkedişleri bu hastalıklı yapıların açıkça sergiliyordu. Yine toplantıda, temsilcisi konuşan işyerlerinde çalışan işçilerin de toplantıyı terketmeleriyle, 4000'i aşkın kişiden toplantı sonuna doğru sadece 2000 kadarı kaldı. Bu olumsuzluklar, hemen her DİSK toplantısında gördüğümüz çeşitli hastalıkların, hazımsızlıkların, birlik önündeki en önemli engel olduğunu gösteriyordu.

DİSK 6. Genel Kurulu'ndan bu yana ilk kez yapılan Genel Temsilciler Meclisi'nde kararlaştırılan program ve ilkelerin yaşama geçirilmesinde DİSK yönetiminin faşist teröre son verilmesi, demokrasi güçlerinin birliğinin sağlanması ve Ecevit hükümetinin kararsızlığı ve anti-demokratik girişimleri karşısında ne denli tutarlı olduğu, önümüzdeki günlerde görülecektir. Demokrasi güçleri, DİSK yönetiminin bu konuda bütün tutarlılığı göstermesini bekliyor.

ÜLKÜ OCAKLARI MI KAPATILDI, FAŞİST ÖRGÜTLERE AF MI ÇIKARILDI

Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin Ülkü Ocakları Derneği'yle ilgili kararı geçtiğimiz hafta açıklandı. Karar uyarınca ÜOD Genel Merkezi ve tüm yurttaki şubeleri kapatıldı. ÜOD'nin dava açıldığı dönemde Genel Başkanı olan Ali Batman' da 10 ay hapse mahkum edildi. Mahkeme kararında, kapatılma gerekçesinin, ÜOD'nin "MHP'ni destekleyici faaliyette bulunarak" Dernekler Yasası'nın 4. maddesine aykırı davranması olduğu belirtildi. Kararın açıklanmasından sonra Batman'ın cezasının da tecil edildiği bildirildi.

MHP'nin ve onun ÜOD, ÜGD gibi yan kuruluşlarının kapatılması için mücadele, demokratik güçler tarafından uzun bir süredir sürdürüldü. Bu mücadele özellikle son aylarda daha da güncel bir önem kazandı. MHP'nin ve ÜOD, ÜGD gibi kuruluşların faşist terör olaylarının arkasındaki sorumluluğu gitgide daha açık kanıtlarıyla ortaya çıkmaya başladı. Bu faşist terör odaklarının dağıtılması istemi hızla daha da geniş yığınlara yayılmaya başladı. Bu kitlesel tepki hükümet tarafından da yanıtsız bırakılamadı. Başbakan Ecevit, MHP'nin faşist terör olaylarındaki sorumluluğunu gösteren bazı kanıtları devlet arşivlerine dayanarak açıklamaya başladı. Ankara Savcılığı, MHP'nin sıkıyönetim ve yönetimi orduya devriyle ilişkin istemini bir kovuşturma konusu olarak ele aldı. Konuyla ilgili olarak MHP yöneticilerinin ifadelerine başvuruldu.

Ne var ki ÜOD'nin kapatılmasıyla ilgili son karar, bu terör odaklarına karşı hükümetin tutumu konusunda varolan kuşkuları doğrulayan yeni bir kanıt oldu. İki Milliyetçi Cephe iktidarı boyunca da faşist terörün en ileri cephe hattındaki planlayıcısı ve yürütücüsü olan ÜOD, sadece, MHP'yi daha doğrusu "bir siyasi partiyi"destekleyici faaliyetlerinden ötürü kapatıldı. Ne ÜOD hakkında açılan soruşturmada ne de mahkeme kararında, ÜOD' nin faşist terör içindeki rolüne değinilmediği görüldü.

Buna karşılık mahkeme kararı, hükümet yanlısı kamuoyunda, faşist örgütlere karşı girişilen hareketin büyük bir başarısı olarak yansıtıldı.

ÜGD NASIL VE NİÇİN KURULDU?

Bilindiği gibi ÜOD ile ilgili davanın açılmasından kısa bir süre sonra Haziran ayında Konya' da Ülkücü Gençler Derneği kurulmuştu. Dernek, Türkeş'le Erbakan arasında Mayıs ayında İstanbul'da yapılan bir görüşmeden sonra ÜOD Genel Başkanlığı'ndan istifa eden Muhsin Yazıcıoğlu tarafından kurulmuştu. Bunu izleyen günlerde Ülkü Ocakları'nın bütün örgütlerinin ve varlığının yeni kurulan ÜGD' ye devredilmesi gerçekleştirildi. ÜGD'nin Genel Merkezi de Ankara'ya taşındı. Birçok yerde ÜOD'nin binalarında sadece tabela değiştirildi. Böylece ÜOD' nin yerine bütünüyle ÜGD geçirilmiş oldu.

Bu görev değişikliğinin bir nedeni, Türkeş'in Nisan ayında İstanbul'da bir grup işadamıyla yaptığı görüşmede, tekelcilerin Türkeş'i "komandoları"nın açığa çıkan davranışlarından ötürü uyarmış olmalarıydı. Bu nedenle komandoları yeni giysiler içinde sokağa salmak gerekiyordu. İkinci neden, faşist partinin şeflerinin kamuoyunun, kitlelerin dikkatini yanıltma çabasıydı. Türkeş ve adamları, kamuoyunda, artık ÜOD'nin ve cinayetlerinin kapandığına ilişkin bir görüntü yaratmayı hesaplıyorlardı. Fakat ÜOD ile ÜGD arasındaki görev devrinin en basit nedeni herhalde şuydu: ÜOD hakkında açılan davanın sonucuna karşı şimdiden gerekli önlemi almak.

VAROLANI TESCİL ETMEK

Gerçekten de öyle oldu. ÜOD' nin kapatıldığı sırada, faşist terör eylemlerinin planlama görevi hemen hemen bütünüyle ÜGD'ye devredilmiş durumdaydı. ÜOD' nin yeraltındaki örgütleri de ÜGD'nin merkezi etrafında toplanmıştı. Bu nedenle ÜOD'nin kapatılması kararı, fiilen zaten işlevlerini tamamlamış ve fiilen "kapanmış" bir örgütün bu durumunun tescil edilmesi anlamını taşıyordu.

Bütün bunlara rağmen, hiç kuşkusuz ÜOD ile ilgili kapatma kararı, yasal bir paravanaya gizlenmiş faşist örgütlerin kitlelerin gözünde bir kez daha teşhir edilmesi bakımından, bir yönüyle anlam taşıyordu. Fakat bu teşhir, geniş kitlelerce zaten bilinenin ötesinde bir yenilik taşımıyordu ve "derneklerin siyasal partilerle ilişkisinin yasaklanması" gibi her an demokratik güçlere de çevrilebilecek bir temele dayanıyordu. Oysa ÜOD'nin arkasındaki faşist terör ağının ortaya dökülmesi bir yana bırakılıyor ve böylece masum olarak, faşist yeraltı örgütlenmesi için "af" çıkarılıyordu.

BİR TAŞLA İKİ KUŞ

ÜOD'nin kapatılmasının "bir siyasal partiyi desteklemek" ya da "siyasal faaliyette bulunmak" gibi bir gerekçeye dayandırılması, herşeyden önce, faşist örgütlere karşı harekete geçme görünümü arkasında, işçi sınıfının politik hareketinin yolunu izleyen demokratik örgütlere karşı kullanılabilecek bir silaha meşruluk kazandırma sonucunu doğuracaktır. Bir süre önce GENÇ ÖN-CÜ derneği hakkında, MHP'nin kapatılmasını talep ettiği için, "bir siyasal parti aleyhinde faaliyette bulunma" gerekçesiyle soruşturma girişiminde bulunması, herhalde bir rastlantı değildir.

Daha da önemlisi "MHP'yle ilişkili olduğunu" açıklayarak ÜOD'nin ve belki gelecekte diğer MHP yan kuruluşlarının defterini kapatmaya çalışmak, fiilen bu örgütleri faşist terörün sorumluluğundan affetmek anlamına gelecektir. Böylesi gerekçeleri "nasıl olsa yeterli" mantığıyla savunmak, onları kitlelerin gözünde masum göstermekten başka anlam taşımaz. Bu da, faşist terör mihraklarına cesaret aşılamaktan başka birşey değildir.

MHP VE UZANTILARI

İşte ÜGD ortadadır. ÜGD, MHP ile bağını, yine yasal paravanalar arkasına sığınarak faşist terörizmin en ön cephedeki yürütücülüğünü sürdürmektedir. Faşist hareketin MHP dışında böylesi yan kuruluşlar oluşturmasının amacı da, zaten, MHP'yi faşist terörün sorumluluğunun uzağında göstermek, MHP'nin terör politikasını "dolaylı olarak" yürütmesine olanak sağlamaktır. MHP'nin yan kuruluşlarına, arkalarındaki terör ağını ortaya çıkarmaksızın, "bahane" türü gerekçelerle karşı çıkmak, faşist hareketin bu planını kolaylaştıracaktır.

Bütün bunların doğal sonucu şudur: Sadece MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması için mücadele etmek yeterli değildir. Asıl hedef, bu örgütlerin gerçekten dağıtılması, bunun için de faşist terör ağının açığa çıkarılması ve teşhir edilmesidir.

Barışa uzanan ABD elleri

Faşizm ve Maoculuk

Geçen hafta içinde Sovyetler Birliği Karadeniz filosuna bağlı iki gemi İstanbul Limanını ziyaret etti. Ziyaret, Sovyet filosuna bağlı gemilerin 1938 yılından bu yana ilk kez Türkiye'ye gelmiş olmaları açısından önem taşıyordu. Bu tarihler antikomünist kampanyanın bütün dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de alevlendirilmesini simgeliyordu. Antikomünist, antisovyet kampanya özellikle 2. Dünya Savaşı sonrasında iyice azgınlaşmış, Sovyetler Birliği' nin Türkiye toprakları üzerinde gözü olduğu yalanı körüklenmişti. Böylelikle Sovyetler Birliği bugün gerici faşist güçler ve maocular tarafından yapıldığı gibi saldırgan ve emperyalist emelleri olan bir ülke olarak Türkiye halkına kabul ettirilmeye çalışılıyordu.

ANTİKOMÜNİZMİN KISKACI

Ancak dünya sosyalist sisteminin artan etkinliği ve barış içinde bir arada yaşama politikasının temellerinin sağlam bir biçimde atılması, doğal olarak Türkiye'ye de yansıdı. Bir yandan sosyalizmin kazanımlarının gözle görülür biçimde etkisi, öte yandan hızla artan antiemperyalist bilinç Türkiye'de de antikomünist, antisovyet burjuva politikasının yarattığı buzların kırılması sonucunu doğurdu. Amerikan 6. Filosunun Türkiye'ye giremez duruma düşmesi artan antiemperyalist bilincin boyutlarını sergiliyordu. Diğer taraftan Türkiye, Sovyetler Birliği ile ticari ve kültürel ilişkilerini artırmak durumunda kalıyordu.

Maocuların Rauf Tamer ve Taha Akyol ile birlikte sürdürdükleri antikomünist kampanya en adi yalanlardan, taşlı sopalı saldırılara kadar yöntemlerle de yarışılan bir histeri furyası oldu. Rauf Tamer tarafından uydurulan "Zürich' teki evinde kızkardeşini Lenin'e peşkeş çeken Dzerjinsky" yalanı ile Maocuların "Dzerjinsky Defol" tanımlamaları birbirleri ile mükemmel bir "uyum" gösteriyordu.

Sovyet gemileri de ülkemizi bu koşullarda ziyaret ediyorlardı. Filo komutanı ziyaretlerinin askeri bir amacı olmadığını ve iki ülke arasında Ulusal Kurtuluş Savaşı döneminde atılan dostluk bağlarının artırılmasının amaçlandığını açıklıyordu. Amerikancı bazı mutemetler bile kendilerini bu ziyaretten askeri bir sonuç çıkarılmaması gerektiğini söylemek zorunda hissediyorlar. Örneğin Tercüman' ın yazı işleri müdürü Güneri Civaoğlu bu ziyarette askeri amaç aranmaması gerektiğini söylüyor, ancak hemen ekliyordu: "Tek üzüntümüz Amerikan 6. Filosunun ülkemize gelmemesidir."

ALEMİ NASIL BİLİRSİN? KENDİN GİBİ!

Böyleleri anti-sovyetizm kampanyasında kendilerine doğrudan "görev alma" gereğinin düşmediğini bu "görevi" başkalarını, örneğin Maocuları kullanarak yapabileceklerini biliyorlardı. Ancak Amerikancılığı savunmada doğrudan doğruya "hizmet yarışında yer almanın" zorunluluğuna inananlarda yok değildi. Son Havadis ve Hergün gazeteleri bu arada Tercüman' ın MHP "avukatı" yazarı Rauf Tamer gibileri "İvan evine dön" başlığını manşetlere çıkararak, Sovyet gemilerine karşı kampanya açarak, Maocularla yarışa girdiler.

Maocular ise daha başlangıçta Sovyet gemilerinin Türkiye'ye gelmesi için izin verenleri "Sovyet tehlikesini önemsememekle" suçladılar. Mutlaka bu işin içinde bir "Sovyet" parmağı vardı. Yoksa bu işi "bu kadar hafife almanın" anlaşılır bir yanı yoktu.

DEMİRCİOĞLU'NA DİL UZATANLAR

Kampanyalarına "sol" bir görünüm vermeyi ihmal etmeyen Maocular, Amerikancılıklarını gizlemek için, Amerikan 6. filosuna karşı çıkarken öldürülen TİP üyesi Vedat Demircioğlu'nun onurlu anısına da dil uzatmaktan, onun anısını bu kampanyaya alet etmeye çalışmaktan geri durmadılar. Emperyalizmin saldırgan örgütünün başının, NATO Genel Sekreteri Luns'un Türkiye'yi ziyaretini olumlu bulan, NATO'ya övgüler düzen halk düşmanlarının MHP ile ortak eylemler düzenleyecekleri günler de uzak olmasa gerek. Hergün başyazarı Taha Akyol'un sık sık sütunlarında Aydınlık'ın görüşlerine başvurmasının başkaca bir anlamı yok. Faşistlerin Aydınlık Gazetesine gönderdikleri mektuplarda dile getirilen "artık bir araya gelelim" dilekleri de bunun bir başka göstergesi.

Maocular tarafından düzenlenen ve basında 2000 kişinin katıldığı belirtilen yürüyüşün Milliyet gibi bazıyayın organlarınca gazetecilik ölçütlerinin ötesinde, birinci sayfada ve iiç fotoğraf ile yansıtılmasını da antisovyet tepkilerin, dengeci bir anlayış adına ve utangaçca dile getirilmesinde aramak gerekiyor.

MHP DOSYASI

17 Kasım: Bursa'da bir kahveyi basan ve ÜGD'li oldukları bildirilen 10-15 kişi, Eğitim Enstitüsü öğrencisi bir kişiyi öldürdü.

19 Kasım: Ankara'da ÜOD'ye ait para makbuzları ile zorla para toplayan bir kişi, silahıyla birlikte yakalandı.

Kadıköy İskele Meydanında bir tabanca ile yakalanan bir kişinin, MHP milletvekili Necati Gültekin'in evinde oturduğu saptandı.

20 Kasım: Ankara Cumhuriyet Savcılığının MHP hakkında açtığı soruşturmayı derinleştirdiği ve MHP Genel İdare Kurulu üyelerine, ifadelerini almak için çağrı yaptığı öğrenildi.

İstanbul'da faşistlerin bir kahvehaneye yaptıkları silahlı saldırı sonucunda iki kişi öldü. 4 sanığın ÜGD'li olduklarının saptandığı bildirildi.

21 Kasım: Diyarbakır' da bir ilkokul öğretmeni iki ÜGD'li tarafından öldürüldü.

22 Kasım: İstanbul Pendik'te TMMOB üyesi bir inşaat mühendisi faşistler tarafından öldürüldü.

Zeytinburnu'nda çeşitli cinayet ve yaralama suçlarının faili olan ve cezaevinden kaçan Enver Tortaş adlı bir faşist, 6. Ağır Ceza Mahkemesindeki gıyabi duruşmasında tabanca bulundurmak suçundan bir yıl hapis, 500 lira para cezasına çarptırıldı.

Manisa'da Gençlik ve Spor Akademisi öğrencilerine taşlı sopalı saldırı yaptıktan sonra CHP binasına saldıran bir grup ÜGD'li bir kişiyi yaraladıktan sonra kaçtı.

Ankara Abidin Paşa Ortatepe mahallesinde 18 Kasım günü Buca Eğitim Enstitüsü öğrencisinin öldürülmesi olayına karışan 6, olaydan sonra çıkan olaylarla ilgili 10 olmak üzere, 16 ÜGD'li tutuklandı.

MHP'nin Elazığ üssünde yeni savaş provaları

KENDİLERİNE ÜS OLARAK SEÇTİKLERİ İLLERDE SÜREKLİ BİR TERÖR YARATARAK KİTLELERİ TESLİM ALMAYA ÇALIŞAN FAŞİST ÖRGÜTLER ŞİMDİ DE TARAFTARLARINI DA SİLAHLANDIRMA AŞAMASINA GEÇİYORLAR. BU AMAÇLA HALK KİTLELERİ ARASINDAKİ YAPAY AYRIMLARI KÖRÜKLEYİP KIŞKIRTMANIN ÖTESİNDE, SÜREKLİ BİR KİTLESEL ÇALIŞMA KORKUSUNU AYAKTA TUTMAYA ÇALIŞIYOR ELAZIĞ'DA TABANLARINI KORUMAYA ÇALIŞAN FAŞİSTLER "ALEVİ-KÜRT İSYANI" KORKUTMACASINI KOMÜNİZM UMACISI TİCARETİYLE BİRLEŞTİRİYORLAR FAŞİSTLERİN BU KIŞKIRTMALARINA SÖZDE "DEVRİMCİ" GRUPLARIN KURTARILMIŞ BÖLGE PROVALARI YARDIMCI OLUYOR.

Faşist örgütlenme Elazığ'da başından beri değişik bir özellik gösteriyor. Çok güçlü bir kadrolaşmanın yanı sıra, başta merkeze bağlı köyler ve şehir merkezindeki köy kökenliler olmak üzere, bütün Sünni-Türk kesime yönelik bir taban söz konusuydu. Faşist propagandanın temelinde "Alevi-Kürt isyanı" ile kaynaştırılan bir "komünizm korkutmacası" yatıyordu. Alevilik, Kürtlük, anarşistlik, komünistlik kavramları öylesine kaynaştırılıyordu ki, Alevi ve Kürt olmak, aynı zamanda komünist olmak için yetiyordu. Bir Sünninin komünist olması ise olacak iş değildi. Bu anlayış MHP'nin güçlenmesiyle birlikte etkisini artırdı. Daha önce AP ve MSP tabanını teşkil eden kesimler, giderek MHP'ye taban olmaya başladı.

Yıllardır sürdürülen demagoji ve provokasyonlar son birkaç ayda nitel bir değişim yarattı. MHP taraftarı olan Sünni-Türk unsurlar artık sadece pasif birer MHP yanlısı olmaktan çıktı. Alevi, Kürt, komünist umacısının muhtemel saldırılarına karşı silahlanma zamanının geldiğini, sıradan bir vatandaştan duymak mümkün olmaya başladı. Faşistler, "onlar bize saldırmadan biz onlara saldıralım" propagandasını hızlandırdılar.

Sünni kesimde çok yaygın olan, adeta dillere destan edilen bir söylenti de var. Güya Alevi-Kürt mahallelerinin duvarlarında "Müslümanların erkekleri bıçağımıza, kadınları kucağımıza" yazıları yazılıymış. İlk bakışta gülünç gelen bu söze Elazığ'da gülemiyorsunuz. Çünkü çok etkili bir propaganda aracı olarak kullanılıyor. Öyle ki bu "ciddi" iddiaya dayanarak faşistler, Sünni halkı silahlanmaya ve saldırıya geçmeye teşvik ediyorlar. Faşist demagojinin ve antikomünizmin en iğrenci ve ilkeli böylece yaygınlaştırılıyor.

Hem Kürt ve Alevi, hem de Sünni halk kesimi her an bir saldırı bekleyişi içinde. Alacakaranlıkla birlikte herkes evlerine kapanıyor. Gündüz ise "yeşil hat"a uyma zorunluluğu var. Özellikle faşizme taban olan Sünni halk kesiminde silahlanma gittikçe yaygınlaşıyor.

Bu kesimden yaşlı kadınların ve çocukların bile faşist militanların savunuculuğunu, koruyuculuğunu, hatta "yataklığını" yaptığı görülüyor. Aranan faşistleri saklayan ailelere, faşistlere haber toplayan çocuklara, faşistlerin silahlarını saklayan yaşlı kadınlara, özellikle Alevi mahallelerine yakın Sünni mahallelerinde çok rastlanıyor.

Durumun bu hale gelmesinde faşistler kadar sözde çok "devrimci" grupların "çabaları" da rol oynuyor. Şehrin merkezi kısımlarında bulunan tüm Alevilerin ve CHP'lilerin faşistler tarafından temizlenmesinden sonra, şehrin büyük kısmı tamamen bir "MHP şehri" haline gelmişti. Şimdi "devrimci" gruplar da güya misilleme yaparak "sınır bölgeleri"ne baskınlar veriyorlar. Böylece burjuvazinin iki halk kesimini karşı karşıya getirme planlarının iki numaralı piyonları oluyorlar. Böylece perde arkasından planlanan oyunlar hergün biraz daha olgunlaşıyor. Hükümet "Elazığ'ı gözden çıkarma" politikasına devam ederse, sonucun ne olacağını kestirmek için kahin olmak gerekmiyor.

Elazığ'da MHP'ye karşı olan her unsur büyük önem taşıyor. MHP'ye tepki duyan herkesi değerlendirmek gerekiyor. Özellikle CHP'nin tabanındaki demokratların korkuya ve yılgınlığa kapılmamaları büyük önem taşıyor. İlerici bir geleneği olan Alevi-Kürt halk kesiminin sözde "devrimciler"in provokasyonlarına gelmemelerini sağlamak önemli bir görevolarak duruyor.

TİP il örgütünün kurulması bu konuda önemli bir adım oldu. Böylece yılgınlığa ve intihar eylemlerine yer olmadığı ve çözümün örgütlü politik mücadelede olduğu vurgulanmış oldu. TİP il örgütünün bildirisi mümkün olan en geniş kitleye ulaştırıldı. Ne yazık ki faşist demagojinin boyutları, asıl ulaşılması gereken ve faşizmin etki alanında bulunan halk kesimine ulaşmayı şimdilik engelliyordu. Fakat Türkiye İşçi Partililer, durumun ciddiyetinin bilincinde oldukları kadar, umutsuzluğa yer olmadığının ; örgütlü birleşik güç kavramının kitlelere mal olmasının hayati öneminin bilincindeydiler.

MHP ve Türkeş dergimiz aleyhine 250.000 liralık dava açtı

MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş ve MHP tarafından YÜRÜYÜŞ aleyhine 250.000 liralık tazminat davası açıldı. Bu dava ile YÜRÜYÜŞ Yayıncılık Limited Şirketi adına Nihat Sargın ve sorumlu yazı işleri müdürümüzden "iftira ve haksız tecavüz nedeniyle MHP için 125.000, MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş için de 125.000 olmak üzere ceman 250 bin TL. manevi tazminatın hüküm altına alınması" talep ediliyor.

MHP'nin ve Türkeş'in vekilleri tarafından dava nedeni olarak dergimizin 181. sayısında yer alan *"Federal Alman Basınında MHP-Gestapo'dan Strauss' a"* başlıklı yazı gösteriliyor. Bu yazının gerçekle ilişkisi olmadığı ve bütünüyle "yalan ve iftira" olduğu ileri sürülerek MHP ve Türkeş için "haksız ve sebepsiz olarak iftira edildiği", "kamuoyu önünde küçük düşürüldüğü" ve "tecavüzde bulunulduğu" öne sürülüyor.

Bilindiği gibi, Alman gazeteci Jurgen Roth tarafından yapılan açıklamalar dergimizin söz konusu sayısında yer aldıktan sonra, yayınımızı aktaran ajans ve gazeteler için de MHP ve Türkeş tarafından dava açılmıştı.

Ticaret ve Sanayi odalarında MHP çıkartması

YİGİT GÜNEL

Bu hafta içinde İstanbul Ticaret ve Sanayi Odalarında seçim vardı. Meslek gruplarının seçimleri yapıldı. Koç'tan, Sabancı'ya oradan Borusan'a birçok holding kendi kuruluşlarının hakimiyeti için çaba gösterdiler bu seçimlerde. Koç grubu Ticaret Odasındaki bakkallar meslek grubundan bankacılığa kadar 16 bölümün de seçimlerini kazandı. Bakkallar grubunda seçim kazanırken, Koç herhalde ticarete ilk atıldığı bu baba mesleği nedeniyle gururlandı; ama asıl gururu, hiç şüphesiz kendi listesi bankacılıkta Sabancı'nın listesini alt ettiğinde duydu. Ticaret Odasında 70 bin üyeli 80 meslek grubunun seçimlerinden en memnun ayrılan da Koç grubu oldu.

Sanayi Odasının ilk etap seçimlerinde de en çok ilgi çeken meslek gruplarından biri basın-matbaa grubu oldu. Bu grup bir yandan Tercüman - Hürriyet çekişmesine sahne olurken, diğer yandan adı başkan adaylığında geçen Ertuğrul Soysal açısından önem taşıyordu. Hatta bir süre önce Tercüman'da ekonomi danışmanı olarak çalışmaya başlayan ve isimsiz yorumlar yazan Soysal, bu seçimler aşkına AET yorumuyla ilk kez imzalı olarak Tercüman'ın birinci sayfasında da boy gösterdi. Ancak, seçimlerde bu çabalar yeterli olmadı ve iki grup eşit oy aldılar. Çekilen kurada ise şans, iki şans oyuncusu gazeteden Hürriyet'e güldü. Ve böylece hem Tercüman hem de Ertuğrul Soysal şanslarını kaybettiler.

Soysal'ın bu kaybından sonra kulislerde hemen yeni bir dedikodu yayıldı. Firma olarak meslek grubu seçimini kazanan Borusan'ın, Soysal'ın adaylığı için kendisine delegelik hakkı vereceği söylenmeye başlandı. Soysal'ın kenarda kalmasıyla birlikte, AP'nin adayı durumunda olan Erol Yılmaz Akçal da kimya grubunda başarı kazanamadı ve meslek komitesine giremedi.

Bu gelişmeler, son dönemlerde, Halit Narin gibiler tarafından "aşırı solcu" olarak görülen Nurullah Gezgin'i tek aday durumunda bıraktı. Ecevit'in ekonomi politikasına sürekli olarak arka çıktığı ve destekleyen demeçler verdiği için son dönemlerde bazı sanayiciler tarafından eleştirilen Gezgin'in, ambalaj grubunda tek liste halinde kazanması üzerine, gelecek hafta yapılacak olan başkanlık seçimlerinde de tek aday olması olanaklı görülüyor. Ancak partiler dışı bir politika isteyenler, son anda Gezgin karşısında ya Soysal'ı zorla aday yapacaklar, ya da yeni bir adayın denemesine girecekler.

Gezgin karşısında aday çıkıp çıkmayacağı 30 Kasım günü 80 delegenin yapacağı seçimlere kadar belli olacak. Gezgin'in çevresindekiler, başkanın CHP-AP koalisyonunu İstanbul Sanayi Odasında gerçekleştireceğini söyleyerek, yeni bir adayın çıkmasını engellemeye çalışıyorlar.

Ticaret Odasında ise, Başkan Emir Sencer'in adaylıktan çekilmesinden sonra, yönetim için iki grup ortaya çıktı. Siyasal yapıları üzerine çok çeşitli şeyler söylenen bu iki gruptan birisi "liberaller", diğeri ise "yenilikçiler" adlarını alıyorlar. Ve bu iki grubu da özde MC'nin uç partisi MHP'ye sempati duyan kişilerin oluşturduğu, Ticaret Odası kulislerinde açıklıkla söyleniyor.

Halit Narin: Sermaye örgütlerinde MHP'nin temsilcisi

Kulislerde edinilen bilgiye göre, "liberaller" grubu eski başkan Emir Sencer tarafından destekleniyor ve AP yanlısı üyelerin hakim olduğu bir yönetim kurulu oluşturmaya çalışıyor. "Yenilikçiler" ise, AP'nin sağ kanadı ve MHP'lilerle bazı eski MSP'lilerin ortaklığı olarak ortaya çıkıyor.

Ticaret ve Sanayi odasının seçimlerinin bu yıl, geçen yıllara oranla daha çok önemsenmesinin sebebi ne? Bu sorunun cevabı, bu kuruluşların yöneticisi olmanın belli avantajlar sağlamasında aranmalıdır. Ticaret Odası son yıl içinde döviz darboğazı yaşanırken, 18 milyon dolarlık da olsa bir acil ihtiyaç liberasyon kotasını elinde tutmuştur. Belli kuruluşlarda, Odalarda yönetici olmak, bazı firma yetkililerine avantajlar sağlamaktadır. Meslek grupları ekonomik politikayı yönlendirici araçlardır. Kendi dünya görüşleri ve çıkarları doğrultusunda planı, programı, hükümet programlarını etkileme olanağı bu Oda yöneticilerinin eline geçmekte, kendi görüşleri doğrultusunda raporlar hazırlayarak yönlendirme çalışmaları yapmaktadırlar. Devlet kuruluşları yetkilileri ve hükümet temsilcileriyle ikili ilişki olanakları, Oda yöneticileri ve meslek grubu yöneticiler için artmaktadır. Devlet kuruluşlarının ve hükümeti bazı kararlarından ve tasarruflarından önce haber alma, ön çalışmaları öğrenme şansı da Oda yöneticileri ve meslek grubu temsilcilerine verilmektedir.

Bu çok yönlü olanaklar, Odaları ve meslek grupları yöneticiliklerini aranır koltuklar haline getirmiştir. Bunun için emperyalizmin en iyi işbirlikçileri olma yolundaki bütün kuruluşlar bu koltuklara oturmak için yarışmaktadır. Daha küçük sermaye grupları da bu büyük gruplar arasında bütünüyle ezilmemek için bu yarışa girmektedir. Artık, Odaların ve meslek gruplarının koltukları aranılır koltuklar halini almıştır. Ekonomik yapı, buna her geçen gün daha çok ihtiyaç yaratacak bir gelişme içindedir. Gelecek yıl bu yıldan daha çekişmeli seçimler göreceğimizi söylemek kehanet olmayacaktır.

SOSYALİST ENTERNASYO

RAŞİT KAYA

Ecevit Hükümeti kurulurken, bu hükümetin uluslararası ilişkilerde "sahip olduğu" rahatlıkların ve dış politikasında kazanacağı başarıların en önemli bir koz olacağı söyleniyordu. İlk girişimler de genellikle bu alanda oldu. Yoğun dış ilişkiler gözlendi. MC'den sonra dış politikaya bir canlılık gelmişti.

İçinde bulunduğumuz günlerde hükümetin başarılı olduğunu söyleyebileceği son alan olan dış ilişkiler de kendisine destek olabilecekler için çekici olmaktan çıkıyor. İlk günlerin parlak izlenimleri geride kaldı. Bu, dış ilişkilerin eski yoğunluğunun azalmasından değil. Ecevit'in dış politikada "uygarca" ilişki kurma yeteneğini yitirmesinden kaynaklanmıyor. Başbakan belki biraz daha fazla yorgun ve bunalmış. Ama bu da bir neden değil. Üstelik uzun zamandır amaçlanan CHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e üye olma isteği de gerçekleşti. Bunun getireceği "yararları" da iktidar kullanabilir. Ama bir *bunalım* var. Çünkü Türkiye'de çok yönlü, derin bir ekonomik, sosyal, politik bunalım yaşanıyor. Bu bunalım Türkiye'nin dış politikasına da yansıyor.

ECEVİT HÜKÜMETİ ARTIK DIŞ POLİTİKAYI ÖN PLANA ÇIKARTMAKTAN KAÇINIYOR.

Türkiye'nin dış politika sorunları son günlerde fazlalaştı. Türkiye dış ilişkiler'de tam bir çıkmaza girdi. Dış politik etkinlikler, diplomatik trafik son haftalada birdenbire çok yoğunlaştı. Ancak bu alanda hükümetin eylemleri eskisi kadar çekici olmuyor. İlgi uyandırmıyor. Nedenlerden bir tanesi hükümet ve Başbakan Ecevit dış politika alanını ilk günlerde olduğu gibi, kendisine halk kitleleri arasında destekaramak için kullanmakta eskisi kadar istekli gözükmüyorlar. Çünkü çıkarlar söz konusu olduğunda kendi sınıfsal çıkarları da buna elvermiyor.

Böyle bir ortamda, Türkiye için, geniş emekçi halk kitleleri için çok önemli olan dış politik ilişkiler tartışma alanına sokulmak isteniyor. Son günlerde yoğunlaşan çok önemli konular ilgi alanının dışında tutulmaya çabalanıyor. Toplumu giderek kendi istediği koşullarda yönetemez duruma düşen burjuvazi için, dünyanın ve ülke sorunlarının bütünsellik içerisinde kavranmasını engellemek; en azından bu yönde çarpıtıcı girişimlerde bulunmak, temel ideolojik sorun oluyor. Bu nedenle kitlelerin ülkelerinin yönetim işlerinden bilgilendirilmeleri, gerçekleri olaylar arasındaki bütünsellikleri kavramaları gerekiyor. Böylelikle kitlelerin içinde bulundukları durumun kaçınılmaz durum olmadığını kavramalarına da yardımcı olmak için, Türkiye'nin dış politik ilişkilerinde yoğunlaşan etkinlikleri gözlerden kaçırmasını engellemek, ülke sorunları ile bütünselliklerini sergilemek önemli bir görev oluyor.

SOSYALİSTLER ULUSLARARASI ÖRGÜTLERE KATILMA HAKKINI SAVUNURLAR.

CHP Sosyalist Enternasyonal'e üye oldu. Üyeliğin kabul edildiği toplantıda CHP'yi Prof. Gündüz Ökçün temsil etti. Ökçün'ün temsilci seçilmesi kuşkusuz kendisinin uluslararası hukuk ve politikada sahip olduğu bilimsel, akademik nitelikten kaynaklanmadı. Pratik bir çözüm olarak, toplantı günlerinde esasen Türkiye dışında bulunmasından yararlanıldığını düşünmek de çok yüzeysel olur. Ökçün, Türkiye Cumhuriyeti'nin Dışişleri Bakanı. CHP, Dışişleri Bakanını böyle bir toplantıya göndererek, başka bir gösterinin peşinde idi. Sosyalist Enternasyonal'e, dahadoğru bir deyişle, bu örgütlenmeye yön veren güçlere ulaştırmak istediği başka bir mesaj vardı. Bu açıdan Sosyalist Enternasyonal konusunu daha geniş incelemek gerekiyor.

Önce bir noktaya çok açık belirtmekte yarar var. Tartışmanın, CHP'nin uluslararası düzeyde örgütlere üye olarak katılma hakkı, özgürlüğü etrafında yürütülmesine izin vermemek gerekiyor. Her türlü politik mücadeleye uluslararası boyut kazandırmak, bunun uluslararası ilişkilerini kurmak, dayanışmayı örgütlemek mücadelenin niteliği sonucu gerekli ve zorunludur. Bu noktaya kimsenin itirazı olmamalıdır. Bu hakkın, özgürlüğün en tutarlı savunucuları da doğal olarak sosyalistlerdir. Ayrıca, bu konuda gerçek kısıtlama ve baskılarda ancak sosyalistleri hedef almaktadır. Ancak tartışılacak olan önemli nokta, kurulacak ilişkilerin niteliği ve amacıdır. Bu konu üzerine gitmeyi de kimse engelleyemez. Türkiye'nin dış politika gelişmelerine, Ecevit Hükümeti döneminin dış ilişkilerine açıklıklar kazandırmak için Sosyalist Enternasyonal üzerine eğilmek önemli bir görev ve aydınlatıcı bir çaba olacaktır.

SOSYALİST ENTERNASYONAL'İN YAYILMA POLİTİKASI

Eylül ayı sonlarında Paris'te Sosyalist Enternasyonal büro toplantısı yapıldı. Ekim başlarında ise Sosyalist Enternasyonal'in düzenlediği, İberik yarımadasında ve Güney Amerika'da "demokratikleşme süreci" konulu uluslararası bir toplantı düzenleniyordu. Kasım ayı başında ise bilindiği gibi Vancouver'de, CHP'nin üyeliğe kabul edildiği, Sosyalist Enternasyonal örgütü Kongresi yapıldı. Uluslararası bir örgütün iki aydan daha az bir zamana sıkıştırılan böyle toplantılar düzenlemesi Sosyalist Enternasyonalin yoğun bir faaliyet içine girişinin bir göstergesi. İki yıl önce Cenevre'deki Kongre'den sonra Sosyalist Enternasyonal'in ulaştığı yeni bir aşamanın doğal sonucu. O zamandan buyana, Sosyalist Enternasyonalin aldığı kararlar, eylemler dünyanın tüm "sıcak" noktalarında sosyal demokrat etkinliklerin arttığını, önemli uluslararası sorunlarda sosyal demokratların çözümlerine yaygınlık kazandırılmak istendiğini göstermeye elveriyor.

Sosyal Demokratların etkinliklerinin en fazlalıştığı alan kapitalist Avrupa. Avrupa sosyal demokratları arasında da Batı Alman SPD'nin yönlendirici ağırlığı tartışılmaz bir biçimde artmış durumda. Sosyalist Enternasyonal etki alanını ve örgütünü Afrika'ya, Latin Amerika'ya Akdeniz Bölgesine ve Asya'ya doğru yaygınlaştırıyor. Bu yaygınlaşma içinde de, örgütün uluslararası alanda mücadelenin üç konusu çerçevesinde yoğunlaştığı görülüyor. Bu konulardan ilki "Kuzey-Güney" ilişkileri sorunu. Diğerleri ise "İnsan Hakları", barış ve silahsızlanma sorunları.

SOSYALİST ENTERNASYONALİN POLİTİKALARI

Sosyalist Enternasyonal'in etkinlikleri ve de etkileri 1976'da Cenevre Kongresinde belirlenin olgulara dayanıyor. Bu kongrenin kararları "Avrupa sosyal demokrat partileri arasında bağların sıkılaştırılması". Bu partilerin "politikalarının eşgüdümlenmesi ve işbirliği" olarak belirlenmişti. Gelişmeler, kararların büyük bir çabayla uygulanmaya başlandığını gösteriyor.

Önemli olan bu kararların neden alındığı ve niçin emperyalist sistem içerisinde uygulama alanı bulduğunun saptanması. Bu nedenleri Sosyalist Enternasyonal ve Batı Alman Sosyal Demokrat Partisi (SPD) başkanı Willy Brandt'ın açıklamalarında bulmak mümkün. Brandt, dünyamızın sorunlarını analiz ederken, günümüzde bu sorunların çok arttığını, "iç ve dış sorunlar" olarak devletlerin karşısına çıktığını, önemli bunalımlar doğduğunu ve kitlelerle devletin daha sık karşı karşıya geldiğini, halkın devletten taleplerinin fazlalaştığını söylüyor ve bir sonuca varıyor: "1973-74 yılları savaş sonrası tarihi için de belirleyici bir dönüm noktasıdır. Bundan böyle hiçbir şey önceki gibi olamıyacaktır." Bu yıllar kapitalist dünyanın bunalımının yadsınamayacak boyutlarda ortaya çıktığı yıllar. Brandt'ın sözleri de bu olguya işaret ediyor: "Geleneksel 'kapitalist' denilen sistemin sınırlarına geldik. Bundan böyle *ekonominin, top-*

Ecevit Schmidt'le: Kapitalizmi "kurtarmak" için NATO merkezlerinde kolkola

Brandt: Sosyalist Enternasyonal'in yeni döneminde yeni sorunlar

NALİN DÜNYASINDA CHP

lumun ve *devletin* güçlerinin işbirliği yaptığı bir toplumda yer alacağız. Bu toplumda özel girişimin avantajları daha fazla kullanıma konu olacak ve geleceğe hakim olmada gerekli enerjiyi daha fazla sağlayacak."

SOSYALİST ENTERNASYONAL: SERMAYEYE GÜVENCE

Brandt'ın söyledikleri açık: Bunalım koşullarında emperyalizmin son yıllarda sosyalizm ve ulusal kurtuluş yönündeki gelişmeleri engelleme, durdurma, bir dünya sistemi olarak içinde açılan gedikleri kapatma, dünya halklarını baskı ve sömürü altında tutma çabalarını sürdürebilmek için yeni yöntemler arayışı içine düşmüş olduğunu kanıtlıyor. Bizzat gelişmiş kapitalist ülkeler işçi ve emekçilerinin mücadelelerinin bu arayışı daha da yoğunlaştırmakta olduğu unutulmamalı. Emperyalizmin stratejisinde sosyal demokrasi, özellikle Federal Almanya'nın güdümünde ideolojik ve politik düzeyde ön plana geçmekte. Kapitalist Avrupa'da atılan adımlar, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Parlamentosu yoluyla politik entegrasyona yönelme, Portekiz'de olanlar, Fransa'da sosyal demokratların Sol Birlik içinde tutumları bu gelişmede önemli somut kanıtlar veriyor. Böylece Fransız Komünist Partisi Genel Sekreteri Georges Marchais'in partisinin son Merkez Komitesi raporunda söylediği şu sözler haklılık kazanıyor: "Sosyalist Enternasyonal Batı Avrupa'da büyük sermayenin güvence içinde, demokrasinin gelişmesini engellemek için dayanacağı temel bir direği oluşturuyor."

Türkiye'de olup bitenleri, CHP hükümetinin bir yandan Sosyalist Enternasyonal bütünlüğü içinde yer alma girişimlerini, öte yandan sürekli büyük sermayeye güvence verme, ayrıcalıklar tanıma girişimlerini böyle bir içerik içinde belirli çekinceleri de unutmayarak değerlendirmek olanaklı. En azından bunun amaçlandığı söylenebilir. Ancak, amaçların nesnel dayanakları sorunu ayrı.

SOSYALİST ENTERNASYONAL İÇİNDE İLERİCİ ÖGELER

Bir de Sosyalist Enternasyonal'e ilişkin gözden kaçırılmaması gereken noktalar var. Herşeyden önce emperyalizmin yeni stratejisinin bütünüyle sosyal demokrasiye dayandığını söylemek çok yanlış olur. Herşeyden önce emperyalistler arası çıkar çatışmaları ve emperyalizmin patronu ABD büyük sermayesinin sosyal demokrasi karşısındaki "tam güven duyamama" olgusu önemsiz olarak görülemez.

Başka bir nokta da şu: Uluslararası sosyal demokrat hareketin bütünüyle emperyalizmin güdümünde hareket ettiğini düşünmek yanıltıcı olur. Uluslararası sosyal demokrat hareket içinde, demokrasi ve barış yanlısı güçleri de hesaba katmak gerekir. Bu hesabı Sosyalist Enternasyonal'in yönetiminin bizzat kendisi de yapmak zorunda. Bu açıdan Sosyalist Enternasyonal, çarpıtma ve hedef saptırma unsurlarını kuşkusuz taşımakla birlikte, barış, silahsızlanma, faşizme karşı tavır alma konularında belirli ileri adımları da içinde taşımak zorunda.

SOSYALİSTLER, ULUSLARARASI ÖRGÜTLERE KATILMA TARTIŞMASININ, CHP'NİN SOSYALİST ENTERNASYONAL'E KATILMA HAKKI, ÖZGÜRLÜĞÜ ETRAFINDA YÜRÜTÜLMESİNE İZİN VEREMEZLER. HER TÜRLÜ POLİTİK MÜCADELEYE ULUSLARARASI BOYUT KAZANDIRMAK, BUNUN ULUSLARARASI İLİŞKİLERİNİ KURMAK, DAYANIŞMAYI ÖRGÜTLEMEK, MÜCADELENİN NİTELİĞİ SONUCU GEREKLİ VE ZORUNLUDUR.

Türkiye'nin dış ilişkileri ve dış politikası açısından bu olgu bazı yükümlülükler de getirme durumunda. Türkiye'nin de dış politikasında barış, silahsızlanma, uluslararası ilişkilerde zora, tehdide başvurmama, uluslararası ilişkilerde yumuşama süreci ve sosyalist sistem ile ulusal kurtuluş hareketleri ile belirli ölçülerde politik ilişkiler sürdürme gibi konularda Sosyalist Enternasyonal'in özelliklerine dikkat etme gereği var. Bu hususların Türkiye'den CHP'nin Sosyalist Enternasyonal içinde yer almasının "olumlu" noktaları olarak bütünüyle yadsınmaması gerekiyor.

SOSYALİST ENTERNASYONAL CHP'YE DIŞ POLİTİKA BEKLENTİLERİNİ SAĞLAYAMAZ

Bu söylenenler ışığında incelenmesi gereken bir başka konu da CHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e üye olmasının "pratik yararları olarak belirlenen beklentilerin gerçekleşip gerçekleşmiyeceği. CHP Hükümeti bu üyelikle Türkiye'nin dış politikada içinde bulunduğu "yalnızlığı" da giderebileceğini umuyor. Bunun ilk nedeni emperyalist sistemin genel doğrultusunda belirlenen dış politikasının önemli bir sorunu olarak karşısına çıkan Kıbrıs konusunda destek bulma sorunu. Kıbrıs sorununun özü ve emperyalizmin çıkarları doğrultusunda çözüm araması Türkiye'nin Kıbrıs konusunda uluslararası platformlarda "yalnızlığını" giderемeyeceğini ortaya koyuyor. Aslında Türkiye'de iktidarların Kıbrıs sorunları için aradığı desteğin, emperyalist sistem içinde kesin ve açık bir destekten başka birşey olmadığını da düşünmek yanlış olmayacak. Bunun Kıbrıs sorununu çözüp çözemeyeceği ayrı. Ancak, emperyalizmin Kıbrıs konusunda NATO çerçevesinde bir çözüm dayatmaktan vazgeçmemekle birlikte, bu konuda Türkiye yanlısı bir adım atmadığı da bir gerçek. Böyle bir adımın atılmaması çıkarlarına da uygun.

SOSYAL DEMOKRATLARIN ETKİNLİKLERİNİN EN FAZLALAŞTIĞI ALAN KAPİTALİST AVRUPA. AVRUPA SOSYAL DEMOKRATLARI ARASINDA DA BATI ALMAN SPD'NİN YÖNLENDİRİCİ AĞIRLIĞI TARTIŞILMAZ BİR BİÇİMDE ARTMIŞ DURUMDA. SOSYALİST ENTERNASYONAL ETKİ ALANINI VE ÖRGÜTÜNÜ AFRİKA'YA, LATİN AMERİKA'YA, AKDENİZ BÖLGESİNE VE ASYA'YA DOĞRU YAYGINLAŞTIRIYOR.

Türkiye'nin artık ertelenemiyecek bir başka sorunu bu konuda kendisine hiç pazarlık gücü bırakmıyor. Artık dış kredi ve döviz gereksinimi Türkiye'yi dış ilişkilerinde teknik anlamda bile tam bir çıkmaza sokmuş durumda. Müzakere gücü yitirilmiş.

Dış politik ilişkiler alanında sosyalist ülkelerle açılan dostluk ve daha yakın karşılıklı işbirliği ve yarar olanaklarını ileri adımlara dönüştürmeye egemen sınıflar, ideoloji kesin izin vermiyor. Bu açıdan da hükümetlerin CHP hükümeti de olsa, "manevra" bile yapmada fazla alanları yok.

Türkiye'nin ekonomik bunalımı emperyalizme Türkiye içinde yeni kapılar açarken, dış politika alanında da isteklerini dayatma olanakları vermekte. Bu açıdan Amerikan planı ya da başka adlarla (Alman, Fransız vs. gibi) emperyalistlerce hazırlanan planların günü geldiğinde Türkiye'ye kabul ettirilmesi çok fazla zor değil. Günü geldiğinde emperyalizm gerek Kıbrıs konusunda, gerek Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönmesi konusunda, ya da Türkiye'nin Ortadoğu'da yeni jandarmalık görevleri yüklenmesinde siyasal iktidarlar açısından çok fazla sorunla karşılaşmayacak. Türkiye'nin ilerici, demokrat, ulusal bağımsızlıktan yana güçlerinin mücadelesi ve direnişleri bu hesabın dışında. Aynı şekilde, dünyanın ilerici, demokratik, barışçı güçlerinin etkileri de hesap yapılıyorsa buna katılmak zorunda. Ancak açık olan nokta Türkiye'nin Sosyalist Enternasyonal'in gerek emperyalizmin temsilciliğini yapan Federal Almanya sosyal demokratları gibi unsurlarının, gerekse, uluslararası sosyal demokrat hareketin barışçı, demokratik ögelerinin desteğini yanında bulması olanaksız. İki ögenin birleşerek CHP'de simgelenen bir nedenle Sosyalist Enternasyonal'in örgütsel ağırlığını Türkiye'nin dış politik ilişkilerine destek olarak kullanmalarına olanak yok.

DIŞ POLİTİKA VE İDEOLOJİK MÜCADELE

Şimdiye kadar söylenenler Türkiye'nin dış politikasında içinde bulunduğu durumu anlamaya ve Sosyalist Enternasyonal'le, onun bir üyesi olan CHP'nin iktidarda oluşunun ortaya çıkarabileceği sonuçları kavramaya yardımcı olabilecek ögeler. Günümüzde, özellikle bunalım koşullarında emperyalizme karşı mücadele artan bir önem taşıyor. Faşizme karşı tutarlı mücadele verilmesinin emperyalizme karşı verilen mücadele ile bütünleştiği hiç unutulmamalı. Bu nedenle demokrasi mücadelesinin emperyalizme karşı mücadele ile birlikte düşünülmesi zorunlu hale geliyor. Bu zorunluluklar emperyalizmin yeni strateji, taktik ve yöntemlerini tanımayı gerektiriyor. İçinde bulunduğumuz koşullarda, ideolojik mücadelenin önemi her zamankinden daha belirgin olarak demokratik güçlerin karşısına çıkıyor. Çünkü "burjuvazi artık ülkeyi eskisi gibi yönetemiyor. Yeni yollar bulmak zorunda. Çünkü işçiler, emekçiler, gençler ve aydınlar gitgide bilinçlenip örgütleniyorlar. Mücadele güçleri artıyor. Sınıf mücadelesi güçleniyor. Nesnel koşullar işçileri, emekçileri, demokratik güçleri daha da mücadeleci yapıyor... Burjuvazi işçi ve emekçi kitleler tarafından örgütlü bir biçimde ekonomik, politik ve ideolojik olarak sıkıştırılıyor." (Y. Ünal. Yürüyüş, s. 188)

Böyle bir ortamda uluslararası ilişkiler ve dış politikadaki gelişmeleri görmek, kendi bütünlükleri içinde algılamak ve göstermek güncel ideolojik mücadelenin tutarlı sürdürülmesinin önemli bir koşulu.

Dış politikada siyasal iktidarların içine düştükleri çıkmazlar, egemen sınıfların dış ilişkileri konusunda kitlelerde şoven duyguların körüklenmesi eğilimini güçlendirir. Bu açıdan dış politikaya ilişkin konularda demokratik güçlerin daha duyarlı olmaları ve kitlelerin şoven propagandalarla yönlendirilerek, bunalım koşullarında tepkilerinin sermayenin çıkarları doğrultusunda değerlendirilebilmesine kesinlikle izin vermemek gerekiyor.

Soares: Uluslararası sosyal demokrasinin "problem çocuğu"

Usler anlaşması için

NATO'NUN EKONOMİK YARDIMININ KESİNLEŞMESİ BEKLENİYOR

NATO Genel Sekreteri Luns'un geçen hafta Türkiye'ye yaptığı gezi, NATO'nun Türkiye'ye ekonomik ve mali yardımının harekete geçirilmesi için gerekenlerin yapılacağının açıklanmasıyla sonuçlandı. Ancak görüşmeler sırasında, NATO'nun ekonomik yardım programının somutlanması için Aralık ayında yapılacak NATO Bakanlar Konseyi'nde konunun ele alınması belirlendi. Luns'un Türkiye'ye ekonomik ve mali yardım lehindeki raporu bu toplantıda ele alınacaktı.

Luns'un Türkiye'den ayrılmasından sonra, Türkiye'deki Amerikan üslerinin statüsüyle ilgili anlaşmanın hazırlıkları için Türkiye'ye gelmesi beklenen ABD heyetinin ziyaretinin ertelendiği açıklandı. Ertelemenin, Türkiye'nin gerekli ön hazırlıkları tamamlamadığı gerekçesiyle yapıldığı belirtildi. Ancak Dışişleri yetkililerinin basına yansıyan açıklamalarında, tamamlanmayan hazırlıkların teknik konulara değil, "siyasal konulara" ilişkin olduğu da belirtildi. Siyasal konuların başında, Türkiye'deki Amerikan üslerinin faaliyetinin, başta ABD olmak üzere NATO üyesi devletlerin Türkiye'ye geniş çaplı ve düzenli ekonomik ve mali yardımlarının sağlanmasına bağlanması geliyordu.

Daha Ecevit hükümetinin kurulmasından çok kısa bir süre sonra Başbakan, Türkiye'ye gelen ABD Dışişleri Bakanı Vance'la görüştükten sonra bazı açıklamalarda bulunmuştu. Buna göre, ABD silah ambargosunun kaldırılması halinde üslerin durumu hemen ele alınabilecek, ancak bu, ABD'nin ekonomik karşılığının sürekli ve geniş kapsamlı hale getirilmesine bağlı olacaktı.

Luns'un Türkiye'ye yaptığı ziyaretle birlikte ekonomik ve mali yardım sorunu bütün NATO çerçevesinde genişletildi. Bu durumda Amerikan üslerinin statüsünün, bu konunun düzenlenmesine bağlı olarak son durumunu alması gündeme geldi. Bu arada bir Dışişleri yetkilisi, Cumhuriyet gazetesine, hükümetin MC döneminde imzalanan anlaşmanın mali hükümleri dışındaki bölümlerini aynen koruma eğiliminde olduğunu açıkladı.

Bu gelişmeler, Ecevit hükümetinin NATO'ya karşı bağımsız bir politika değil, sadece hağımlılığının fiyatını artırmaya yönelik bir politika izlemeye yöneldiğinin kanıtıdır.

Yeni üniversiteler yasası

ÜNİVERSİTELER KÖTÜLERİN İYİSİNİ SEÇMEYE ZORLANAMAZ

HALİM BULUTOĞLU

YENİ ÜNİVERSİTELER YASA TASARISINDA YER ALAN ANTİ-DEMOKRATİK MADDELERİN TASARIDAN ÇIKARILMASINDA TÜM ÖĞRETİM ÜYELERİ, ASİSTAN, ÖĞRENCİ VE GENÇLİK ÖRGÜTLERİNE BÜYÜK GÖREV DÜŞMEKTEDİR. BU KONUDA ÇEKİMSERLİĞE, NEMELAZIMCILIĞA, BEKLEYELİM GÖRELİM ANLAYIŞINA VE EN ÖNEMLİSİ EHVENİ ŞER MANTIĞINA KESİNLİKLE YER BIRAKILMAMALIDIR.

1750 sayılı Üniversiteler Yasasının, Anayasa Mahkemesince iptalinden sonra başlayan yeni yasayı hazırlama girişimleri, önemli bir noktaya ulaştı. Milli Eğitim Bakanlığı'nın, Üniversitelerarası Kurulun seçtiği temsilcilerle yaptığı uzun süreli çalışma sonucunda yasa tasarısının metni yayınlandı. Şimdi yasa tasarısının üniversite kurullarının görüşlerine sunulması safhasında bulunuluyor. Tasarı bundan sonra meclislerin gündemine getirilecek. Yasanın hazırlanma girişimlerinin ulaştığı noktanın önemi buradan kaynaklanıyor. Elde hükümetçe hazırlanan somut bir belge var. Bugüne kadar tasarının hazırlanmasına katılanların ve hükümet yetkililerinin konuya ilişkin açıklamalarında, yasa tasarısının ileriye dönük yeni hükümler taşıdığı, hatta bu hükümlerin üniversitelerin özerkliğini pekiştirici ve yönetime tüm üniversite öğelerinin katılacağı yönünde olduğu belirtilmişti. Ancak soyut bir "yönetime katılma" ve "özerklik" kavramının, somutlanmaksızın ileri düzeyde bir değer taşıdığını ve desteklenip desteklenmemesinin gerektiğini söylemek, bu anlamda pek mümkün olmayacaktı. Bugün yasa tasarısı ile söylenenler ve yayılan "umutlar" somutlanmış oluyor. Şimdi görev öğretim üyeleri, asistanları ve öğrencileriyle ve tüm demokrasi güçleriyle yasa tasarısının anti-demokratik yanlarının ayıklanması için etkin bir mücadele içine girmek biçiminde somutlanmaktadır.

TASARI NE GETİRİYOR?

Yeni tasarı ile yeni olarak neler getirilmekte, özerklik ve yönetime katılma hangi anlayışla ele alınmaktadır?

Üniversite kurullarında üniversitenin tüm öğelerinin, öğretim üyeleri, asistanların ve öğrencilerin temsilcilerinin yer alması ve alınan kararlara söz ve oy hakkıyla katılması sorunu bugün son derece hayati bir konuma erişmiştir. Bu doğrultuda 1960'ların son yıllarından bu yana etkin mücadele verildiği bilinmektedir. Ancak toplumun ve bağlı olarak üniversite ve yüksek okulların gelişme doğrultularının tersine, konuya ilişkin yasa ve yönetmeliklerin hep sınırlayıcı olduğu görülmektedir. 12 Mart döneminde çıkarılan 1750 sayılı üniversiteler yasası konuya ilişkin canlı bir örnek durumundadır. Üniversite ve yüksek okullarda, öğrenci ve öğretim üyelerinin eğitim planlama ve yürütülmesinde, kendilerini ilgilendiren konularda, söz hakkına sahip olması gerektiği açıktır. Nitekim geçen on yılda yaşanılan deneyler ve örgütlenmeler, öğrenci, asistan ve öğretim üyelerinin üniversite ve yüksek okulların işleyişlerinde ne denli önemli işlevleri olduğunu göstermiştir. Bu gelişim artık, eski işleyiş yanlısı birçok üniversite ve yüksek okul yöneticisinin bile görüşlerini etkilemektedir. Kuruluş yasasının, çiftlik havasına soktuğu bir yönetim kurumunun en üst yöneticisinin "okulumuzda öğrenci, öğretim üyesi ve idarenin diyaloğu sonucu eğitim düzenli yürütülebilmektedir."diyebilmesi günümüzde erişilen boyutu sergilemektedir.

Günümüzde üniversite ve yüksek okullarda yaşanılan huzursuzluğun üniversite yönetimi ile üniversitenin temel öğeleri ve özellikle öğrenciler arasındaki diyaloğun kopuk olduğundan kaynaklandığı görüşü yaygın hale gelmiştir. Bu saptamayı gerçeğin çok küçük bir bölümünü oluşturmakla birlikte önemli bir gelişme olarak değerlendirmek gerekir.

YASADA YÖNETİME KATILIM GÖSTERMELİK DEĞİL, ETKİN KILINMALIDIR

Üniversite yasa tasarısını hazırlıyan hükümet yetkililerinin bu somut gelişimi gözardı etmeleri mümkün olmayacaktı. Hele hele 1750 sayılı yasayı gerici bularak eleştirenlerin 1750 ile aynı içerikte bir yasa tasarısı hazırlamaları elbette söz konusu edilemezdi.

Ne var ki, tasarıda, öğretim üyelerinin, asistan ve öğrencilerin, yönetime katılmaları konusunda, açık ve net hükümlere rastlanamamaktadır. Diğer bir çok konuda tek tek üniversiteleri bağlayıcı ve kendi yapılarına uygun karar almalarını kısıtlayıcı maddelere rağmen, yönetime katılma ve kurullarda öğrenci ve asistanların temsili konusunda açıklık getirilmemektedir. Öğrenci, asistan ve öğretim üyelerinin yönetime katılmaları demek, onların ağırlıklı temsillerinin sağlanması demektir. Bu anlamda, kurullarda yukarıda belirtilen öğelerin temsilinde oransal olarak en alt düzey belirtilmesi gerekirken bu yapılmamıştır. Tasarı bu biçimiyle yasalaşırsa, üniversite kurullarında öğrenci ve asistanların temsilinin göstermelik hale dönüştürülmesi mümkün olacaktır.

ÜNİVERSİTE İŞGALİ YASALAŞTIRILAMAZ!

Ecevit'in üniversitelerde huzursuzluğun ve olayların önlenmesi ve üniversitelerin birer "bilim yuvaları" haline getirilmesi için yasada yer verileceğini söylediği "yönetime katılma" böylesi göstermelik bir anlayışla ele alınmaktadır. Ancak tasarıda üniversite ve yüksek okullarda "olayların önlenmesi" için bir başka maddeye daha yer verildiği görülüyor. Tasarının 74. maddesinde şöyle deniyor: "... güvenlik kuvvetleri suçların ve suçluların kovuşturulması amacıyla herhangi bir davet ve izne bağlı olmaksızın üniversite binalarına ve eklerine her zaman girebilir. Bu takdirde ilgili üniversite rektörü yada fakülte dekanlığı girişimden haberdar edilir." 77. maddede devam ediliyor: "Üniversiteler ve bir üniversiteye bağlı kuruluş ve kurumlarda ortaya çıkan vahim ve sürekli olaylar sonucu, öğrenim ve öğretim özgürlüklerinin tehlikeye düşmesi ve bu tehlikenin üniversite organlarınca önlenememesi yada bu organlarca alınan önlemlerin gereken fakülte yada bunlara bağlı kuruluş ve kurumların yönetimine en çok iki ay süre ile el koyabilir... el koyma kararı, her defasında iki ayı geçmemek üzere yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre uzatılabilir."

Hiçbir yoruma yer bırakmayacak ölçüde, anti-demokratik ve baskıcı yönü açıkça görülen bu maddelerin yasada yer alması üniversite özerkliğinin ayaklar altına alınması anlamına gelmektedir. Bir yandan "özerklikten", bahsedem, "öğrenci ve öğretim üyelerinin yönetime katılması özgürlükçü demokrasinin gereğidir" diyenlerin, bir yandan da faşist ülkelerde sürdürülen uygulamayı yasalaştırmaya çalışmaları "özgürlükçü demokrasi" anlayışlarının neresine yerleştirecekleri merak konusu olmak durumundadır.

Bugün faşist şah rejiminin hüküm sürdüğü İran'da bile üniversitelere izinsiz giren polis ve askerlere karşı üniversite yönetimlerinin girişimi yasa dışı bularak direndikleri, protesto için istifa ettikleri bilinmektedir. Faşist şah rejiminde yasa dışı olarak belirlenen bu girişimlerin üniversite yasa tasarısına konulması "özgürlükçü demokrasi" adına hangi yüzle savunulacaktır?

Aslında CHP ağırlıklı hükümetin bugüne kadarki uygulamalarındaki anlayışları yasa tasarısında somutlanmaktadır. Bir yanda demokratik hak ve özgürlüklerin göstermelik savunusu, diğer yanda ise "anarşiye karşı" baskı ve terörü yasa ve yönetmelik hükümleri haline getirmek. Bu iki yüzlülüğün, bu demokrasiyi savunmak adına demokrasiyi hançerlemenin açık ifadesidir.

TEK TİP ÜNİVERSİTE Mİ?

Tasarının önemli bir diğer yanı da tüm üniversitelerin tek bir yasa içine alınması oluşturmaktadır. Ancak üniversite ve yüksek öğrenim kurumlarının farklı işlevleri ve yapıları olduğu düşünüldüğünde, yasada yapılan düzenlemelerin ilkeler ve temel organları aştığı, derinlemesine bağlayıcı hükümler getirdiği gözlemlenmektedir. Bu, üniversitelerin hızlı bir gelişim süreci içinde bulunan topluma uygun olarak ortaya çıkabilecek yeni gereksinimleri karşılayıcı esnekliğin ortadan kaldırılması anlamına gelmektedir. Tüm yüksek okulları kapsamına alan yasanın bir "çerçeve yasa" olma niteliğine bu anlamda gölge düşürülmüştür.

ÖĞRETİM ÜYESİ, ASİSTAN VE ÖĞRENCİ ÖRGÜTLERİ GÖREV BAŞINA!

Doktoralı asistanların öğretim üyeliği kapsamına alınması anlamında da tasarıda herhangi bir maddeye rastlanmamaktadır. Üniversitelerde öğretim görevlisi ihtiyacının çığ gibi büyümesi ne karşılık, öğretim üyeliği tanımının hâlâ dar tutulmasını ve doktoralı asistanları da kapsayacak ölçüde genişletilmemesini anlamak mümkün değildir.

Yukarıda belirli bölümleri açıklanmaya çalışıldığı kadarıyla tasarı Başbakan ve Milli Eğitim Bakanınca yapılan açıklamalarda gözlenen "olumlu" hava ve böylelikle yayılmaya çalışılan "umut"ları kursaklarda bıraktırıcı niteliktedir. Ancak bu, yasanın hiçbir savunulur yanı olmadığı anlamına gelmeyecektir. "Yönetime katılma" gibi, tüm üniversitelerin tek bir yasa çerçevesinde birleştirilmesi gibi, tam gün çalışma gibi ve kürsü sisteminin kaldırılıp bölüm sisteminin getirilmesi gibi birçok konuda ileri denilebilecek ilkeler tasarıda yer almaktadır. Ancak tek tek bu ilkelerin tasarıda somutlanışı ve ele alınış biçimi savunulur olamaz. Ehveni şer mantığıyla hareket edildiğinde 1750'ye nazaran daha ileri denebilecek tasarı metninin bu haliyle yasalaşması ilerici, demokrat güçler için geri adım olacaktır. Anti-demokratik maddelerin tasarıdan çıkarılması, yer alan ileri ilkelerin olabildiğince en ileri düzeyinde somutlanması için öğretim üyeleri, asistan, öğrenci ve gençlik örgütlerine büyük görev düşmektedir. Bu konuda, çekimserliğe, nemelazımcılığa, bekleyelim görelim anlayışına ve en önemlisi ehveni şer mantığına kesinlikle yer bırakılmamalıdır.

YÜRÜYÜŞ
MERSIN BÜROSU

CHP (Soda ithaline izin vererek) SODA İŞÇİLERİNİ ARKADAN VURUYOR

Mersin'de Petkim-İş üyesi yaklaşık 800 işçinin, Soda Sanayii Işyerinde sürdürdükleri grev devam ediyor.

Soda işçileri üç buçuk ayı aşkın bir süredir devam eden grevde çok şey öğrendiler. Dışa bağımlı çarpık kapitalist düzende işçilerin yerini, işverenlerin yerini ve düzenin işleyişini bütün çıplaklığıyla gördüler. Zengin deneyler kazandılar.

Ülkemizde soda ile ilgili çalışmalar 1936'da başladı. Ne var ki uluslararası tekellerin engellemelerinden dolayı 1975 yılına kadar üretim yapılamadı. DPT'ninde desteğiyle 1969 yılında Sümerbank, Türkiye İş Bankası ve Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'nin katılımıyla Soda Sanayii A.Ş. kuruldu ve 1970'te "teşvik belgesi" alarak çalışmalarına başladı.

Şirket'in yüzde 40'ı İş Bankasına, yüzde 39'u Türkiye Şişe ve Cam Fb. A.Ş. ne ve yüzde 18'i Sümerbank'a ait. Şişe Cam'ın yüzde 80'i de İş Bankasının olduğundan, Şirket doğrudan İş Bankası tarafından yönetiliyor. İş Bankası'nın ise yüzde 28'i CHP' nin elinde bulunuyor. Bu karmaşık bütünlük içinde İş Bankası Soda Sanayii A.Ş'nde ürettirdiği sodanın yaklaşık yüzde 65'ini, yine kendisine ait cam fabrikalarımda kullanıyor. Kalan miktar ise ancak yurt içi ihtiyacına yetiyor. Tüketim durumu böyle iken, şirket, kredi alırken hükümete ihracat vaadinde bulunduğu için, ürettiği sodanın bir kısmını Orta Doğu ülkelerine ihraç ediyor. İhracatta uluslararası rekabet zorunluluğu, dünya piyasasından daha ucuz fiyatla soda ihracına yol açıyor. Bu arada, yurtiçi talebi karşılamak için, ihraç edilen kadar soda ithali gerekiyor. Sosyalist ülkelerden 3.000 TL/ton'dan soda alınıyor, 7.500 TL/ton'a yurt içinde satılıyor. Kısacası, üretim Türkiye'ye ancak yeterken, devlete söz verdim bahanesiyle ihracat yapılıyor, karşılığında devletten yüzde 15 vergi iadesi alarak çifte vurgun yapılıyor. Türkiye "70 sente muhtaç"ken, devlet, şirketin ucuz fiyatla soda ihraç etmesine izin veriyor. Karşılığında yine soda ithal ediyor. Sonuçta Türkiye ekonomisi milyonlarca dolar döviz kaybına uğrarken şirket kendi üretim maliyetinden daha ucuza aldığı sodayı yurtiçi fiyatma satarak büyük vurgunlar vuruyor.

Böylesi çifte vurgunlarla yetinmeyen şirket, elkoyduğu işçilerin alınterini çoğaltmak için burjuvazinin beylik taktiklerini uygulamaya uğraşmakta

İŞÇİLERİ BÖLME PLANLARI BOŞA ÇIKIYOR

Toplu sözleşme görüşmeleri öncesinde, işveren "holding politikası", "holding prensibi" gibi dayatmalarla işçinin karşısına çıktı. "Kadro" adı altında işçiler arasında yeterince yapay bölünmeler oluşturduğu yetmiyormuş gibi, teknisyenler ve ustabaşıları sendika üyeliğinden istifaya zorlandı. Bunun için de her türlü baskı uygulandı. 1 Ocak 1978'de başlayan toplu sözleşme görüşmelerinde bu defa aynı istemlerle sendikanın karşısına çıkılarak, işçilerin yasal hakları "sözleşme" ile kısıtlanmak istendi ve hükümetin dayattığı "toplumsal anlaşmanın" bile altında bir ücret önerildi.

İşçinin önünde açıkça "sermaye kutsaldır, anayasa mahkemesi, Danıştay, Yargıtay, sendika vs.. ekonomik büyümemizin ayak bağlarıdır" diyen Şişe Cam ve Soda yöneticileri faşist özlemlerini böylece açığa vurdular. İşçi sınıfını bir "sürü" olarak gören bu yöneticiler, fabrikadaki mühendis ve şefleri bu yasa dışı tutumlarına ortak etmek istediler. Kendi kişilikleri ile hesaplaşma durumunda kalan bu mühendis ve şeflerden 21'i ödün vermeyerek, 8 Ağustos 1978' de greve başlayan soda işçilerinin saflarına katıldılar. Greve katılmayan 4 müdür ve 9 şef ise işverenin antidemokratik uygulamalarını kınayarak, grevcilerle görüş birliğinde olduklarını açıkladılar.

İşçi sınıfının örgütlü dayanışmasını gören işveren, bu defa işçileri hükümete şikayet ederek "amaçlarının ekonomik olmadığını, anarşi çıkarmak için grev yaptıklarını" söyledi.

Parsa toplamak için grev yerini ziyaret eden CHP'li parlamenterler "hükümetin kesinlikle soda ithaline izin vermeyeceğini" belirttiler ve "haklı davanızda yanınızdayız" dediler. Oysa birkaç gün sonra hükümet soda ithaline izin vererek böylece işçileri arkadan vurdu.

Soda Sanayi A.Ş., İş Bankası ve Şişe Cam'ın iç içe yönetiminde gizli de olsa CHP vardır. Çünkü iki şirketi de İş Bankası yönetmektedir. İş Bankası yönetiminde ise CHP etkindir. Dolaylı olarak sözleşmenin sonucu CHP'ye dayanmaktadır. CHP ve parlamenterleri bu gerçeği işçilerden gizleyerek, onları sahte vaadlerle avutmaya çalıştılar ve çalışıyorlar.

Bütün bu olaylar, CHP etkinliğine dayanan kuruluşlarda nelerin yapıldığını ve halktan yana sloganlar atanların tavırlarını kitleler ve kamuoyuna sergilemektedir.

Soda işçileri toplumdaki mücadeledeki yerlerinin neresi olduğunu öğrenmişlerdir. CHP'yi daha iyi tanımış, "umut" balonlarının nasıl bir aldatmaca olduğunu görmüş ve kurtuluşun işçi sınıfının politik örgütünde olduğunu anlamışlardır.

İşçiler, okul niteliğindeki grevde böylesi gözlemlerle yoğurulurken, CHP'nin Soda işyerindeki tutumunu ve genel olarak işlevini onlara daha açıkça anlatmak yerine "... işverenin bu tutumu ne yazık ki zincirleme olarak giderek CHP'ne dayanmaktadır." diyenlerin, kimlere hizmet ettiklerini anlamak mümkün değildir.

Gelişen hareket, bilinçli veya bilinçsiz olarak sınıfına ters düşenleri mutlaka dışlayacaktır. Gelişme bu yöndedir.

Gerici Şeker-İş patronların emrinde

KAYA DEGİRMEN

Şeker işkolunda çalışan işçilerin sorunları, işverenler ve sarı Şeker-İş Sendikası yönetiminin de ortak çabalarıyla bugüne dek yok sayıldı. Şeker işçileri, her türlü güvenceden yoksun olarak, geçimlerini ancak sağlayabilecek bir ücretle, günde 12 saat çalışırlar. Bu güç yaşam koşullarının yanında, bir de işverenler tarafından pancar üreticisi köy emekçileriyle karşı karşıya getirilirler. Pancar üreticisi köylüler, yapılan demagojik propagandalar sonucu, pancar taban fiyatlarının düşüklüğünü, işçilerin toplu sözleşmelerde elde ettikleri ücret artışlarına bağlıyorlar. Köylüler, çıkarlarının şeker sanayiinde çalışan tüm işçilerle birlikte olduğunu göremiyorlar.

Şeker-İş Sendikası ise, işçilerin işverenler tarafından baskı altında tutulmasına karşı sadece seyirci kalıyor. Şeker-İş'in Türk-İş içindeki en gerici sendika yönetimlerinden birine sahip olduğu biliniyor. Bu sendikanın yöneticileri, yaptıkları 8. Toplu iş sözleşmesine şöyle kayıtlar koyuyorlar.

"İçinde yaşadığımız ahenkli düzenin sürekli olmasını sağlamayı amaç biliriz ve buna adanırız."

Onlar gerçekten de, "ahenkli düzen" dedikleri bu sömürü düzeninin sürgit devamına kendilerini adamışlardır. Bu söylediklerinde son derece "içten" olduklarına kuşku yoktur. Bu "içtenlikleri"ni kanıtlamak için Adalet Partisi kongrelerinde delege oluyorlar. AP'nin son kongresinin delegeleri arasında, Şeker-İş Sakarya Şube Başkanı ve AP Adapazarı İl Başkanı A. İhsan Özdemir ile Susurluk Şeker-İş Şube Başkanı ve Susurluk AP İlçe Başkanı Hulusi Yedikardeşler'in bulunduğunu, sendika gazetesi gurur verici bir şeymiş gibi yazıyor. Onlar bir yandan bu utanç verici duruma övgüler düzerken, diğer yandan, işçilere siyasetle uğraşmamayı öğütlüyor. İşyerlerindeki sosyalist işçileri anti-demokratik yollara başvurarak yıldırmaya çalışıyorlar. Yine, sendika üyesi olan ve sürekli aidat ödeyen geçici işçilerin seçme ve seçilme hakları yokedilirken, üstelik de en ağır işlerde çalıştırılan bu işçilere, yapılan toplu sözleşmelerde sürekli işçilerin aldıkları hakların yarısı bile sağlanmıyor. Bu da yetmiyor, bir de geçici ve sürekli işçiler arasında ayrıcalıklar yaratılarak, işçilerin birbirlerine düşürülmesine çalışılıyor.

Şeker işkolunda çalışanların bütün bu sorunları hep gözardı edilegeldi. Sorunların hallinin hükümetlerden beklenmesinin zamanı ise çoktan geçmiştir. Sorunların hallini sağlama ve daha insanca yaşamanın koşullarını yaratmanın, işveren-sarı sendika çemberini kırarak işçiler ve pancar üreticisi köylülerin örgütlü birliğini sağlamaktan başka bir yolu yoktur.

Erzurum İspir'de

Genel-İş MHP'li Belediye'ye karşı mücadeleden kaçıyor

Erzurum'un İspir ilçesinde belediyeye bağlı işyerlerinde çalışan işçiler, üyesi bulundukları Genel-İş'in, sorunları karşısında hareketsiz kaldığını görünce aralarında imza toplayarak Genel-İş merkezine bir yazı gönderdiler.

Belediye Başkanı AP listesinden seçilen bir MHP'li olan İspir Belediyesi çalışanları hiç bir sosyal hakka sahip değil. İzin hakları olmayan işçiler hafta ve bayram tatillerinde de sürekli çalışmak zorunda. Maaşlarını da ancak 4-5 ay gecikme ile alabilen belediye işçileri sendikalarına birçok kez başvurdukları halde bir sonuç alamadılar. İşçiler, seçilir seçilmez maaşını 6.000 liradan 21.000 liraya çıkaran Belediye Başkanının, sürekli olarak, sendikadan ayrıldıkları taktirde maaşlarına zam yapılacağı yolundaki vaadlerine karşın, mücadelelerini sürdürüyorlar.

Sendikasız kalmayı veya gerici bir sendikada örgütlenmeyi reddeden işçiler Genel-İş merkezine gönderdikleri yazıda şöyle diyorlar: "... Bizler şimdiye kadar hiç bir haktan yararlanamadık. Bizlerden elektrik, su parası alınmaması gerekirken bu paralar alınıyor. Sendikalı işçi olduğumuz halde, başta bayram tatili olmak üzere Cumartesi, Pazar dahil, senede hiç izin kullanamıyoruz ve bu çalıştığımız günler için mesai de alamıyoruz. Dertlerimiz çok ama bizimle ilgilenen yok. Hatta üye olduğumuz, kendisinin işçinin haklarını sonuna kadar savunduğunu ve bunları kendisine ilke ettiğini iddia eden sendikamız bile. Sendikanın Erzurum şubesine durumumuzu birkaç kere bildirdik. Geldiler, fakat hiç bir hak elde edemeden döndüler."

Yazı şöyle devam ediyor: "Eğer en kısa zamanda bizim dertlerimizle, sorunlarımızla ilgilenip haklarımızı aramaz, bunları çözmeye çalışmazsanız, sadece aidatlarımızı alıp bizleri kendi dertlerimizle başbaşa bırakan ve ancak patron sendikalarının işçilere uyguladığı bu siyasetten vazgeçmez, bu tutumunuzu sürdürürseniz, sendikadan ayrılmayı düşünüyoruz."

İspir Belediye çalışanları sendikalarına yaptıkları uyarının somut cevabını bekliyorlar. Genel-İş'in kararsız tavrı sürerse mücadeleleri yeni boyutlar alacak ve mutlaka başarıya ulaşacak.

HEMA OLAYI VE TÜRKİYE KAPİTALİZMİ

HEMA fırtınası, gerçekte, Türkiye'de otomotiv sanayiine kimin egemen olacağını belirlemesi yönünden önem taşımaktadır. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, "motor ve aktarma organları" üretiminde, önceki planların öngördüğü kamu öncülüğü, özel kesim lehine gözardı edilmiştir. Böylece, HEMA'nın, Plan ilkelerine aykırı olarak yatırım izni almış bulunması, gerçekte, yasallaştırılmıştır. Ancak Demokratik Parti'li Başbakan Yardımcısı Faruk Sükan'ın ısrarlı çabalarıyla, HEMA'dan geçmişin hesabı sorulmaktadır.

Azımsanmayacak sayıdaki CHP'li bakan ise, motor ve aktarma organları üretimini özel kesime peşkeş çeken Plan değişikliğine önemli katkılarda bulunurken, Faruk Sükan'ın çabalarına da gereğince yardımcı olmamaktadırlar. Bu arada, 1974 yıllarında bürokraside önemli köşebaşlarında görev yapan bazı CHP'li bakanların adının da HEMA yolsuzluklarına karıştığı, günlük basında tartışılmaya başlanmıştır.

HEMA, geçmiş yıllarda yararlandığı olanaklarla, otomotiv sanayiinde, oldukça ileri bir aşama kaydetmiştir. Ancak, bugün soruşturulmakta olması, bu firmaya güç günler yaşatmaktadır. Bu güçlüklerden, Türkiye kapitalizminin önde gelen tekelleri yararlanmaya çalışmaktadır. Bu çabalar, HEMA'nın bütünüyle yutulması yönünde, bünye içinde eritilmesine yönelik formüllerin geliştirilmesi biçiminde somutlaşmaktadır.

Kamu bankalarına 2 milyar liraya yakın usulsüz kredi kullanarak borçlanmış olan HEMA'nın, kamu tarafından devralınması ise, olayın normal sonucu olduğu halde, gerekli siyasal desteği sağlayamamaktadır. Bu arada, CHP grubu da, Hükümet'in tavrını "protesto" görüntüsü altında, Dördüncü Plan'ı görüşmeyi reddetmiştir. CHP grubu bu tutumuyla, belki de motor ve aktarma organlarının özel kesime açılmasını önlemek görevinden kaçınmış bulunmaktadır.

YOLSUZLUKLAR

HEMA fırtınasına neden olan yolsuzluklar, Türkiye kapitalizminin sermaye birikimi süreci içinde oldukça doğal olaylar sayılabilir. Benzer büyüklük ve önemdeki her yatırımda, benzer olaylar olmuştur. Buna karşın, HEMA'nın, Yahya Demirel'in hayali mobilya ihracına benzer biçimde önem kazanması, otomotiv sanayiine egemen olma yönündeki çatışmanın ürünüdür.

Türkiye kapitalizminin, devlet desteğiyle sermaye birikimine somut bir örnek olan HEMA yolsuzlukları, yatırım için yapılan başvuruyla başlamıştır. HEMA, "dişli kutuları ve diferansiyel" imal edecek bir tesis kuracağını, bunun için dış kredi sağladığını ve kredi kullanımına izin verilmesi yönünde, 14, 12.1973 tarihinde Maliye Bakanlığı'na başvurmuştur. Maliye Bakanlığı'nda altı ay kadar bekleyen başvuru, 1974 yılının Mayıs ayı sonunda birden hızlanarak sonuca bağlanmıştır.

Maliye Bakanlığı, 25.5.1974 günü, Devlet Planlama Teşkilatı'na bir yazı yazarak, HEMA'nın yapacağı yatırımın Plan'a uygunluğunu sormuştur. Planlama Teşkilatı, yazıya aynı gün, Müsteşar Kemal Cantürk'ün ilgili uzmanlara, "Birgün sonra yazmak ile birgün önce yazmak arasında fark görmüyorsanız hemen yazın" yolundaki talimatı üzerine, "uygunluk" yanıtını vermiştir.

Planlama'nın yanıtı, Maliye Bakanlığı'na 28.5.1974 günü gelmiştir. Ancak, Maliye Planlama görüşünün eline geçmesini beklemeden gene 25.4.1978 günü, HEMA'ya kullanacağı kredi için vize vermiştir.

Öte yandan HEMA, kredi kullanımı için Maliye Bakanlığı'na yaptığı ilk başvurudan bir gün sonra da, 15.2.1973 tarihinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na, kuracağı dişli ve dişli kutusu fabrikası için teşvik belgesi almak üzere istemde bulunmuştur. Bu istem, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından, plan ilkelerine aykırı bulunarak reddedilmiştir. Ancak HEMA, işlemlerinin birden hızlandığı 25.5.1974 gününden birgün önce, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na yeniden başvurmuştur. Bu başvuruda, 1974 yılı Genel Teşvik Tablosu'nun makina imalat kısmıyla ilgili 25 sıra numarasındaki teşviklten yararlandırılacağının ve Türkiye'ye ileri bir teknoloji getirildiğinin Maliye Bakanlığı'na bildirilmesini istemiştir. Bu yeni başvuruda, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na daha önce reddedilmiş olanın ötesinde yeni bir proje verilmemiştir. Buna karşın, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na daha önce reddedilmiş olanın ötesinde yeni bir proje verilmemiştir. Buna karşın, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, başvurunun yapıldığı gün Maliye Bakanlığı'na bir yazı yazarak istemi yerine getirmiştir.

Başbakan Yardımcısı Faruk Sükan'a göre, yarım mesai günü içinde tamamlanan bütün bu işlemler, ağır işleyen bürokrasi çarklarının, gerektiğinde nasıl süratle işlediğine kanıttır.

HEMA'NIN KULLANDIĞI KREDİLER

HEMA, çeşitli bankalardan da, Bankalar Yasası'na aykırı olarak büyük tutarlarda kredi kullanmıştır. Bu kredilerden yalnızca Türkiye Emlak Kredi Bankası'ndan, bir ara 40 milyon liraya kadar çıkan, daha sonra ise 12 milyon liraya kadar düşürülen kredi limiti, kesilmiştir. Buna karşın, HEMA, ikisi kamu kesimine, biri ise özel kesime ait üç bankadan 2,5 milyar lira kredi kullanmıştır.

GÜMRÜK KAÇAKÇILIĞI

Öte yandan, HEMA, gümrüklerdeki bazı ithal traktörleri de, kaçakçılık yaparak çekmiş bulunmaktadır. Başbakan Yardımcısı Faruk Sükan'ın verdiği bilgiye göre, Tekirdağ Çerkezköy gümrük sundurmasında, 2.138 traktör bulunması gerekirken, fiilen 1.855 traktör bulunabilmiştir. Böylece, 283 adet traktörün gümrüklerden çekildiği anlaşılmıştır.

İşleme tabi tutulmaksızın, gümrük vergisi ve öteki vergiler ile resimleri ödenmeksizin sundurmadan kaçırılan bu 283 adet traktörün yalnızca ağır para cezasına esas olması gereken gümrük vergisi tutarı 12,7 milyar liradır. Bu arada, HEMA, traktörlerin satışı yoluyla da yüzmilyonlarca liralık bir kaynaktan yararlanabilmiştir.

Kapitalizmin otomotiv sanayiinde egemenlik için çatışmaları daha ileri boyutlarda süreceğe benzemektedir. Bu arada, devlet, kesin sonucun alınmasında, her zaman olduğu gibi, bu kez de belirleyicilik işlevini yerine getirecektir.

HEMA'NIN AYDINLATTIKLARI!...

HEMA Şirketinin yolsuzluk soruşturmaları, Türkiye kapitalizminin oluşum, gelişim ve semirme süreç ve yöntemlerini sergileyen örneklerden sadece biri, rezillikler ve kepazelikler armonisi....

HEMA yolsuzluğunun resmi belge ve bulgularla bir yüzünün açıklanması burjuva basınının büyük başlarında yankı bulmadı. Yüz binler değil, milyonlar değil, milyarlar üzerine dönen dolapların "henüz" bir yüzünün ortaya çıkması karşısında burjuva basını suskun, sağır...

HEMA yolsuzluğunun bir şeyler aydınlattığı gerçek.

Bu arada, HEMA yolsuzluğuna kulak tıkayan ve Özaydınlı kafasının merceğiyle "sol" görünen, daha doğrusu emperyalizmin ve işbirlikçilerinin tezgahıyla öyle görünmesinde yarar bulunan bir kağıtsal paçavranın finans kaynaklarına düşen aydınlık da ilginç.

Kayserli'li "halk çocuğu" HEMA patronu Emin Hattat ile "halktan toplanan paralar" arasındaki ilişkilerin bir "aydınlık" çarşafta kitabına uydurulması ilginç.

"Halkın çocuğu" Emin Hattat ile "halkın çocukları" arasında kurulan parasal bağlantılar, ne kadar kitabına uydurulmuş olursa olsun, gün yüzüne çıkartılacak.

Aydınlık daha aydınlanacak!...

Avusturya

Avusturya, Hitler'in "Hayat Sahası" adımı verdiği saldırı ve işgal planının ilk adımını oluşturmuştu. Üstelik, Hitler gerçek "vatanı" olan Avusturya'da kendisine bağlı bir nazi hareketi geliştirmeye büyük önem vermişti. Nitekim, Alman nazilerinin, Avusturya ile Almanya'nın birleşme hesapları çok kısa süre içinde gerçeklik kazandı.

"BAĞIMSIZLAR İTTİFAKI" NAZİLERİN YENİ ADI

Hitler'in İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda kesin yenilgiye uğratılmasıyla Almanya ile birlikte Avusturya'da da nazilere karşı bir temizlik hareketi başladı. Avusturya resmi otoriteleri bu hareketle 700 000 nazinin temizlendiğini şişirerek belirtiyorlardı. Oysa, savaşın hemen ertesinde Avusturya'daki gelişmeler bu temizlik hareketinin öfkeli bir babanın oğlunu dövmesi kadar sıradan bir olay olduğunu açıkça ortaya çıkardı. Baba oğlundan vazgeçemezdi ya! Avusturya burjuvazisi de faşist yedeğini en kısa sürede yeniden yanınaaldı. 1949 yılı Nisan'ında Avusturya faşizmi, bu kez neo-nazizm suretinde yeniden ülke demokrasisinin karşısına çıkıyordu. Salzburg'lu iki faşist gazeteci Krauss ve Reimann'ın kurduğu "Bağımsızlar İttifakı" adlı örgüt, kuruluştan hemen sonra Viyana'da otuz bin militanını biraraya toplamayı başarıyordu. Savaşın üzerinden henüz beş yıl geçmişti ki, 1950'de Avusturya'da yapılan seçimlerde neo-faşistler oyların % 51'ini alıyor ve meclise on beş, sanatoya da dört temsilci sokmayı başarıyordu.

1953 yılında Bağımsızlık İttifakı, "Gençlik Cepbesi" adlı gençlik örgütünü de yutarak gücünü artırdı. Yeni Cepbe adlı haftalık yayın organı 100.000 basıyordu. Ancak aynı yıl gerçekleşen bir bölünme Avusturya'daki neo-nazi rüzgarın hızını bir ölçüde dindirdi. Kurulan yeni örgütün adı Ulusal Demokratik İşçi Partisi idi. Bu örgütün politik çizgisi Hitler'in Nazi Partisi'nin kinin aynıydı. Çok kısa süre sonra Ulusal Demokratik İşçi Partisi nazi özünü korumakla birlikte, başka faşist hareketlerle birleşerek maske değiştirdi. Avrupa Sosyal Hareketi'nin bir avuç militanını da saflarına katan parti, adını Avusturya Sosyal Hareketi olarak değiştiriyordu. 1954 yılı başlarında bir başka nazi hareket de (Sosyalist Halk İşçi Hareketi) Avusturya Sosyal Hareketi tarafından yutuldu. Bu birleşmenin ürünü olan faşist propaganda gazetesi Çıkış (Der Aufbruch) adını taşıyordu. Avusturya Sosyal Hareketi kısa süre sonra neo-faşizmin en güçlü uluslararası örgütlerinden biri olan Yeni Avrupa Düzeni'ne katılıyor ve bu örgütte neo-nazi kadroların yetiştirilmesinde okul görevi yapıyordu. Avusturya'daki neo-nazi örgütlerin önemli özelliklerinden biri, ileride de göreceğimiz gibi, özellikle Avrupa'daki tüm neofaşist yuvalara ideolojik alanda önderlik etmektir.

Avusturya'da, nazizmin yıkıntıları üzerinde kurulan ilk neo-faşist hareket olan Bağımsızlar İttifakı ilk yıllardaki görülmemiş hızını bir süre sonra yitirdi. Ne var ki, ardında bölünmeler sonucu bıraktığı yavrular, zamanla onu hiç aratmadılar. Yine 1953'te gerçekleşen bir bölünmede Avusturya Özgürlük Topluluğu adlı örgüt ortaya çıktı. Bu örgütün hağımsız yaşamı çok kısa sürdü ve Avusturya Özgürlük Partisi adlı bir başka örgüte katıldı. Bu katılmanın gerçekleşmesinde arabulucu rolü oynayanların başında Anton Reinthaller adlı çok eski bir nazi gelmektedir. Reinthaller, Hitler döneminde, Seyss-Inquart başkanlığındaki nazi hükümetinde tarım bakanlığı ve sonra müsteşarlık yapmıştı.1956'da Reinthaller ana örgüt Bağımsızlar İttifakı'nın yönetimini ele geçirdi. Örgütün kurucusu olan iki faşist gazeteci "biraz fazla liberal" oldukları gerekçesiyle yönetimden uzaklaştırılıyordu. Böylece Avusturya Özgürlük Topluluğu'nun Bağımsızlar İttifakı'na yeniden katılımıyla yepyeni ve hızlı demokrasi düşmanı bir faşist örgüt doğdu. Avusturya Özgürlük Partisi. Bu parti,Hitler'in ideolojisinin temelini oluşturan nazi ilkelerini harfiyen benimsiyordu. 1955 yılında ilan edilmiş olan Avusturya'nın uluslararası alandaki tarafsızlık statüsüne karşı çıkıyor, Avusturya Ulusal Bayramı'nı tanımadığını pervasızca açıkbyor ve Avrupa bünyesindeki bir "Alman topluluğu" için amansız bir mücadeleye gireceğini bildiriyordu. 1958'de yapılan seçimlerde Avusturya Özgürlük Partisi 1953'teki neonazi oylarının tümünü toplayamadı. Meclise altı temsilci sokabildi. 1959'daki seçimlerde ise sandalye sayısını yeniden sekize yükseltti. Ne var ki, aynı yıl, Parti "büyük" önderi Reinthaller'i yitirdi. Yerine geçen Friedrich Peter Parti Kongresi'ndeki şu sözleriyle makamına ne denli uygun olduğunu ortaya koyuyordu: "... Okul kitaplarında gençlerin kafalarına, tarihsel bir yanlıştan başka birşey olmayan 'Avusturya ulusu' düşüncesinin zehri akıtılıyor. Biz, Avusturya Özgürlük

NEO—FAŞİST HAREKETTE İDEOLOJİK MERKEZ

Partisi olarak ve onun içinde, tüm kalbimizle birleşik bir Avrupa'da özgür bir Alman devleti olarak varolabilecek Avusturyamız için mücadele veriyoruz."

"SOSYAL ADALETÇİ RUDOLF HESS"

Avusturya Özgürlük Partisi eski nazileri temize çıkarmayı politik stratejisinin önemli perspektiflerinden biri olarak görüyordu. Onlara göre, ünlü nazi celladı ve Hitler'in sağkolu Rudolf Hess "sosyal adalet için mücadele vermiş, Almanya'nın pırıl pırıl evlatlarından biriydi." 1964'te başlatılan bir kampanya ile İtalya'da hapiste olan nazi katil Walter Reder'in serbest bırakılması isteniyordu. Parti lideri Friedrich Peter'e göre Reder "eşkiyalara karşı girişilen haklı bir eylem çerçevesinde, askerlik ödevini yerine getirmekle yetinmişti." 1975 yılında Friedrich Peter'in gerçek yüzü ortaya çıkarıldı. Peter, Hitler'in Birinci Motorize Piyade SS tugaymm mensuplarındandı. Asıl görevi cephe gerisindeki Rus asıllı, Yahudi ve çingene sivillerin temizlenmesi olan bu tugayın harekatlarında etkin rol oynamış ve hatta savaş sonunda yüksek bir rütbeye ulaşmıştı. Bu tugayın onbinlerce kişinin katili olduğu söylenmektedir. Avusturya Özgürlük Partisi'nin milletvekillerinin büyük çoğunluğu Hitler'in Nazi Partisi'nin seçkin simalarıydılar.

Avusturya'daki bu en güçlü neo-faşist örgüt 1960'tan 70'e dek giden yıllarda kitlesel tabanını geliştirmeyi başaramadı. Ama 1971 yılında toplam oyların yaklaşık % 5,5'ini alarak en faşisti meclise soktu. 1975'te yapılan seçimlerde de aynı oy oranını korumayı bildi. 1970'li yıllarda kitlesel tabanındaki genişleme sonucu sosyal demokrat Bruno Kreisky'nin Sosyalist Partisi'nin iktidar ortağı olmaya adaydı. Bu tehlike 1975 yılındaki seçimlerden sonra ancak kısa bir süre için uzaklaştırıldı. Kreisky'nin partisi toplam oyların % 50,04'ünü almıştı. Gerçekte ise, Avusturya üzerinde faşistlerin de ortak olacağı bir "sosyal demokrat" hükümetin bulutları hâlâ dolaşıyor.

SOSYAL DEMOKRAT HÜKÜMETTEKİ NAZİLER

Çünkü, Avusturya'da resmi hükümet çevreleri neo-nazileri bastırmaya pek gönüllü değillerdir. Bu görüşü doğrulayan birçok kanıt vardır. Bunların başında, örneğin 1975'te kurulan "sosyal demokrat" hükümetin 11 bakanından beşinin nazi geçmişe sahip olmaları gerekmektedir. Üstelik bizzat bu hükümetin içişleri bakanının kendisi savaştan sonra neo-nazi eylemlere katılmaktan sekiz ay hüküm giymişti. Böylesi bir hükümetten neo-nazi tedhişe karşı sert ve etkili önlemler beklemek en azmdan "mantıksızlık" olacaktır.

Avusturya'da neo-faşist hareketin tanınmış simalarından biri de Fred Broth. Oldukça genç olan bu faşist lider, daha 15 yaşındayken Hitler'in İngiltere'ye karşı giriştiği Luftwaffe olarak adlandırılan ünlü hava harekatına katıldı. 1945'lerin başında da bir SS saldırı grubunun başına getirildi. Fred Borth 1948'de üç yıllık hapis cezasını tamamladıktan sonra bütün neo-faşist tedhiş odaklarında etkin biçimde yer aldı. Özellikle, Almanya'da kurulan neo-nazi gençlik örgütlenmelerinin Avusturya kollarının yöneticiliğini üstlendi. Avusturya nazileri, öteden beri, Avusturya'nın güneyinde bulunan ve bugün bir bölümü İtalya toprağı olan güney Tirol olarak adlandırıklarıbölgeye gözdikinişlerdir. Avusturya neo-nazi şiddet ve terör eylemlerinin en önemli bir bölümü bu bölgede gerçekleştirilmektedir. Güney Tirol'daki terörist eylemlerin sorumluları arasında Borth'un Avrupa Lejyonu ile birlikte Avrupa Cephesi adlı ve hücreler halinde çalışan bir başka örgüt bulunmaktadır.

"MUHARİP GAZİ" NAZİZMİ

İkinci Dünya Savaşı'nda müttefiklere karşı nazi saflarında savaşanların oluşturdukları derneklerin de Avusturya'daki neonazi örgütünün önemli ilmeklerinden olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bu derneklerin tümü neo-nazi eğilimli olmamakla birlikte her birinin sayıları yaklaşık yüzbinleri bulan üyeye sahip oldukları düşünüldüğünde taşıdıkları önem iyice anlaşılmış olur. Bu "muharip gazi" dernekleri arasında neo-nazi harekete güç katanların başında Kameradschaft IV adını taşıyan eski SS'lerin derneği yer almaktadır. Kameradschaft IV'ün üyeleri neonazi hareketin gençlik kesimindeki uzantıları için bitimsiz bir kaynak gibidir. Genç neo-nazi örgütlenmeleri eski SS'lerin engin "bilgi ve görgü"lerinden büyük ölçüde yararlanmakta ve onları yönetici ya da danışman gibi payelerle ödüllendirmektedir. Avusturya'nın Alpler bölgesinde genç faşistlerin beden ve ideolojik eğitim gördükleri kamplar bulunmaktadır.

Bunun dışında tıpkı Türkiye'deki judo, karate ve teak-wan-do salonlarında olduğu gibi, Avusturya'daki beden eğitimi dernekleri de faşist propagandanın kitlelere uygulanması için seçilmiş alanların başında gelmektedir. Bu derneklere son zamanlarda bir de paraşüt kulüpleri ve savaş oyunları merkezleri eklenmiştir. Bu "sportif" yerlerde faşist ideolojiyle tanıştırılan bilinçsiz gençler aşamalı bir biçimde giderek önce bazı göçmen derneklerinin, sonra da neo-nazi örgütlerin üyesi yapılmaktadır.

Avusturya neo-nazilerinin Avrupa'daki neo-faşist hareketin teorik önderliği görevini seve seve yüklendiklerini belirtmiştik. Görevi "faşist ideolojiye katkıda bulunmak" olan bir topluluk bugün, bu alanda etkili biçimde çalışmaktadır: Politika İçin Çalışma Topluluğu. Bu topluluğun kurucuları, neo-nazi gençlik gruplarının yöneticileridir. Bu topluluğun kaleme aldığı doktriner metinler Avrupa'nın dört bir yanındaki neo-faşist yuvaların hizmetine sunulmaktadır.

Avusturya'lı neo-faşistlerin Güney Tirol olarak adlandırdıkları kuzey İtalya toprakları üzerindeki istekleri son zamanlarda giderek saldırgan boyutlar alarak sürmektedir. Irkçı yayılma düşüncelerini gerçekleştirebilme yolunda eyleme geçen neo-naziler, şimdiye kadar İtalyan sınır kuvvetlerinden birçok askerin ve suçsuz sivillerin ölümüne yol açmışlardır. Günel Tirol diyeadlandırılan bölgedeki tedhiş hareketlerine girişen örgütlerin bugün en etkilisi Güney Tirol Kurtuluş Ordusu adını taşımaktadır. Bu örgütün iki eylemcisi (ikisi de kimyacı) 1976'da yakalandıklarında yanlarında kendi icat ettikleri DFB adlı ve doğrudan insan sinirleri üzerinde etki ederek, çok az miktarıyla bile ölüme yol açan bir gaz bulunmuştur.

Avusturya neo-nazi hareketinin belirgin özelliklerinden biri, görüldüğü gibi, çok çeşitli biçim, isim ve örgütler olarak ortaya çıkmasıdır. Ama görüntüdeki bu dağınıklık bir güç kaybına yol açmamakta, tam tersine neo-faşistlerin polis denetiminden kaçması ve dolayısıyla hareketin gücünü sürdürmesi konusunda sayısız yarar sağlamaktadır.

Faşizmin mezarlığında

Emperyalizmin küstahlığına karşı

Detantın uluslararası politik ortam üzerinde egemenliğini kurması, emperyalizmin saldırganlığını eski biçimleriyle sürdürmesinin olanaklarını da gitgide sınırlıyor. Açık askeri müdahalelerin ilerici dünya kamuoyunu karşısında bulmasıyla, ABD soğuk savaşa yeniden dört elle sarıldı. Yumuşamanın çoktan toprağa gömdüğü soğuk savaşa yeniden hayat vermeye çalışıyor.

ABD'nin, Orta Doğu sorununun kendi ulusal çıkarlarını ilgilendirdiğini öne sürerek Camp David zirvesine taraf olarak katılması, bu politik manevranın önemli dönemeçlerinden biriydi. ABD böylesi iddialarla "müttefikleri"ni ilgilendiren sorunlarda her zaman taraf olabileceğini düşünüyor. İran'daki son gelişmelerdeki tavrı da bunun bir başka örneği. Artık durdurulması olanaksız halk hareketinin Şah diktatörlüğünü ciddi biçimde tehdit ettiğinin ortaya çıkmasından sonra, ikide bir Şah'ı desteklediğini açıklayan ABD, açık bir askeri müdahalenin politik koşullarını oluşturmaya çalışıyor. Böyle bir müdahalenin gerekçesini, "dost ve müttefik" İran Şahı'nın batılı müttefiklerine yaptığı yardım çağrısına dayandırmaya çalışıyor. Bu çağrıya karşılık vermenin meşru bir girişim olacağı inancını yayma çabası içinde.

İran'a yapılacak emperyalist bir müdahalenin "haklılığı" eski bir doktrine dayanıyor. 1950'lerde Eisonhower tarafından ortaya atılan *dolaylı saldırı* doktrini, müttefiklerine yapılan yalnız doğrudan değil, "beynelmilel komünizm"in dolaylı "saldırı"ları karşısında o ülkelerin içinden gelebilecek "tehditler" de de, ABD'ye müdahale yapma "hakkı" tanıyor. Bu doktrin, ilk olarak da İran'la yapılan bir anlaşmayla belgelendi. Doktrin, yalnız İran'ı değil, tüm Orta Doğu ülkelerini ve bu arada Türkiye'yi de kapsamına almaktadır. ABD'nin Sovyetler Birliği'ni sınırlarından kuşatma planları içinde İsrail ve İran'ın yanında, Türkiye'ye de çok önemli bir yer verdiği öteden beri billniyor. Türkiye, faşizmin yıkıldığı bir İran'dan sonra doğacak boşluğu doldurmaya en güçlü adaydır ABD için.

Ancak ABD'nin bütün bu hesaplarını tehlikeye atacak bir gelişme oldu geçen hafta. Leonid Brejnev, Sovyetler Birliği' nin "Kimden ve ne şekilde gelirse gelsin, İran'a yapılacak askeri müdahaleye karşı çıkacağını" çok açık ve kesin bir dille açıkladı. CIA'nın ayaklanmaların bastırılması için yeni girişimlerde bulunduğunun anlaşılması üzerine yapılan açıklamada, Sovyetler Birliği'nin kendi güvenliğini de ilgilendiren böyle girişimler karşısında kayıtsız kalmayacağı ve İran'daki sorunları çözecek olanın yine İran halkı olduğu belirtildi.

Sovyetler Birliği'nin bu kararlı tepkisi ABD'nin aşağılık emperyalistlerinde şok etkisi yarattı. Şaşkınlık içinde yapılan açıklamada, Cyrus Vance, ülkesinin İran'ın içişlerine karışmaya niyetli olmadığını, ancak Şah'la olan iyi ilişkilerini sürdürecektlerini söylüyordu.

Sovyet TASS Ajansı ise, Brejnev'in ABD'ye uyarısından sonra yaptığı yorumda, Amerikan basınında çıkan haberlerde açıkça CIA'nın İran'a müdahale planları yaptığının yazıldığını belirtiyordu.

İran halkı faşizme karşı mücadelede yitirdiği binlerce yiğit evladına verdiği sözü tutmakta ne denli kararlı olduğunu gösteriyor. Bütün ülkelerin işçileri ve emekçilerinin kalbi bu kez de özgür bir İran için çarpıyor. İran halkı, bu mücadelede Sovyetler Birliği'nin kendisi için ne büyük bir güvence olduğunu bir kez daha gördü, onun dostelini bir kere dahaarkasında hissetti.

ÖZGÜR İRAN İÇİN DAYANIŞMA

YASALAR VE DEVLETİN TİYATROSU

UĞUR S.KURAL

Devlet tiyatrolarında yeni sezon

Devlet Tiyatrosu, yeni sezonda yeni oyunlarla sahnelerini açtı. Yıllarca süren Cüneyt Gökçer döneminden sonra, Ergin Orbey'in Genel Müdürlüğü, bazı değişiklikler olmasına, eskiye oranla biraz daha "toplumsal içerikli" oyunların sahneye gelmesine neden oldu. Yeni sezonun bir yeni özelliği daha bulunmakta. Sahneye konan yapıtlar eskisi gibi yalnızca tek kentte ve tek sahnede değil, tüm Türkiye çapında oynanmakta.

Devlet Tiyatrosu oyunları, on beşer günlük turlarla kentleri dolaşabilmekte ve oyunların daha çok izleyici tarafından görülmesi sağlanmakta. Genel Müdür Orbey bunun için birçok kuruluş ile işbirliği yaptığını ve çalışmaların daha çok hızlanacağını sık sık belirtiyor. Amaç, oyunların gitmediği kent bırakmamak, Anadolu'nun her yerinde Devlet Tiyatrosu oyunlarını sahnelemek.

YENİ OYUNLAR

Devlet Tiyatroları bu yıl sahnelerini "Othello" ile açtı. Bir yabancı oyunla sahne açmak bazı çevrelerce eleştirilere neden olduysa da, verilen yanıt Devlet Tiyatrolarının geleneğinin her zaman bu şekilde yürütüldüğü oldu. Tiyatronun sahnelerine gelen diğer oyunları ise şöyle:

Ali Bey'in "Ayyar Hamza"'sı Münir Canar tarafından yönetiliyor. Raif Alnıaçık, Melleville'nin romanından sahneye uyarlanan "Yasalar ve İnsan" adlı oyunu sahneye koydu. "Bir Ölümün Toplumsal Anatomisi", Oktay Arayıcı tarafından yazılmış. Yöneteni ise Can Gürzap. Orhan Kemal ve Orhan Asena'nın ortak ürünü "Murtaza", Başar Sabuncu'nun sahneye koyması sonucu. Haşmet Zeybek'in yazdığı "Düğün ya da Davul"'u Hamit Akınlı yönetiyor. Ergün Uçucu ise Haldun Taner'in "Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım" adlı oyununu sahneye koymuş. Maksim Gorki'nin "Güneşin Çocukları"'nı Kerim Afşar yönetiyor. "Besleme" de Fikret Tartan'ın. Devlet Tiyatrolarının iki oyunu, diğerlerinden ayrı nitelikte, daha az sahneye geliyor. Onlar da "Cephede Piknik" ve "Kibarlık Budalası".

Oyunlara ilk bakışta dikkati çeken, aralarında hiç çocuk oyununun bulunmadığı. Bankaların bile çocuk tiyatrosu açtığı günümüzde Devlet Tiyatrolarının bu konu üzerine hiç eğilmediği görülüyor. Bu sorun Devlet Tiyatrosunun geçmişinde de yer almaktaydı. Çocuk tiyatrosu her zaman ikinci planda kalmakta ve bir iki oyunla geçiştirilmeye çalışılmaktaydı. Oysa daha demokratik görünümde olan yeni yönetim 1979 yılının özellikle çocuk yılı olduğunu da dikkate alırsa, çocuk oyunlarına ağırlık vermeli, hatta özel çocuk tiyatroları kurmalı. Çocukları da geleceğin tiyatro seyircisi olarak görmek ve onları tiyatroya hazırlamak gerekmektedir. Üstelik onlar, şimdiden izleyici durumundadır ve çocukların doğrultusunda tiyatro eserleri Devlet Tiyatroları yapısı içinde yer almalıdır.

Ayrıca Anadolu'ya götürülen oyunlar Anadolu izleyicisini tatmin edebilecek nitelikte midir? Onların sorunlarına cevap verebilecek oyunlar olabilecek midir? Yine eskisi gibi belirli büyük kentlerin entellektüel kesimine onların sesleri olan tiyatro eleştirmenlerine yönelen oyunların seçimde ağırlık taşıdığı görülüyor.

Emekçi kitleler tiyatrodan toplumsal kurtuluş mücadelesinin ışığını yansıtmasını bekliyor.

Devlet Tiyatrosu ödenekli tiyatrodur ve devletin kültür yapısına bağımlıdır. Devlet Tiyatrosunun işleyişine demokratik bir işleyiş getirilmedikçe, tiyatro çalışanları da oyun hakkında söz ve karar sahibi olamadıkça, Devlet Tiyatrosu kendisini ne oranda yenileyebilir? Başa gelen kişiler ne denli iyi niyetli olurlarsa olsunlar, tiyatro işleyişini değiştirmedikçe, yürütme yine bir iki kişinin eline bırakıldıkça, Devlet Tiyatrosu işlevini bütünüyle yerine getiremeyecektir.

Devlet Tiyatrosunun işlevi, 1949 yılında kurulurken 5441 sayılı yasa ile belirtilmişti: "Yurt içinde ve dışında Türk dram ve müzik sanatını yayarak, yerli ve yabancı eserlerle halkın genel eğitimini, yurt ve güzellik seviyesini, dil ve kültürünü yükseltmek, Türk dram ve musiki sanatının yayılmasının gelişmesini sağlamak."

Tiyatro iyi bir eğitim aracıdır. Devlet Tiyatroları da ülke içinde en çok olanakları olan, ödeneği devlet tarafından aldığı için parasal sorunları yaşamayan, her kurumla ortak çalışabilen bir kurum. Bütün bunlara karşın Devlet Tiyatrolarının görevinin uzun süre özel tiyatrolar tarafından yerine getirildiğini unutmamak gerek.

ÖZEL TİYATROLAR

Şimdiye kadar bazı özel tiyatrolar devlet tarafından yerine getirilmesi gereken görev için çalışmıştır. Bu görevlerini yerine getirirken hiç bir yerden yardım alamadıkları için de, gösterileri Devlet Tiyatrosuna oranla çok pahalı oynamak zorunda kalmışlardır. Üstelik özel tiyatrolar, faşist güçler tarafından baskılara uğramış, onların hedef tahtalarından biri durumuna da gelmişlerdir. 60 lira ya da daha pahalıya belirli görevi yerine getirmeye çalışan özel tiyatrolar bu koşullar altında oldukça güçlük çektiler. Oysa şimdi Devlet Tiyatrosu onlarla işbirliği yapmalı, onları desteklemelidir.

Bugün Devlet Tiyatrolarının ücretleri iki misline çıkmış olmasına rağmen, günün koşullarına oranla oldukça ucuzdur. Eskiden on lira olan biletler, şimdi yirmi liraya satılmakta. İşçilere, öğrencilere, öğretmenlere yüzde elli indirim yapılmakta. İşlevlerini yerine getirirken, parayı halktan değil, devletten almakta. Kuşkusuz bu para tiyatroya daha iyi çalışması için ödenmekte.

Devlet Tiyatrolarının karşısında olan bir sorun da, sanatçılar ile her yıl imzalanan sözleşmedir. Bu sözleşmenin ilk maddesinin "a" bendi, sanatçının bütün çalışmalarını "müesseseye hasredeceğini, ticaret ve kazanç temini kastıyla sair işlerle uğraşmayacağını" belirtmekte. Oysa birçok Devlet Tiyatrosu sanatçısı TRT'de çalışmakta, ekrana çıkmakta, özellikle yabancı film seslendirerek oldukça yüklü bir yan gelir sağlamakta. Sözleşmede bu gibi işlerin ancak Genel Müdür'ün özel izniyle yapılabileceği ve asıl işlerinin kesinlikle aksatılmaması gerektiği belirtilmiştir. Birçok tiyatro sanatçısı, Devlet Tiyatrosundan daha çok TRT'de, özellikle seslendirmelerin yapıldığı koridorlarda dolaşmakta, maaşından daha fazla yan gelir sağlamak için, belki de kendi çalışmalarını aksatabilmektedir. Yeni Genel Müdür Devlet Tiyatrosu çalışmalarını düzenlerken, sanatçıların tiyatro dışı çalışmaları için imza atacak mıdır?

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne Ergin Orbey'in atanması olumlu olarak görülmektedir. Devlet Tiyatroları çalışanları, Orbey'in Genel Müdürlüğe gelmesi için imza toplayıp isteklerini Cumhurbaşkanına kadar götürmüşler, bu konuda kamuoyu yaratmak için büyük çaba göstermişlerdir. Eski küflü düzene set çekmek, yeni birşeyler yapmak tümünün amacıdır.

ORBEY'İ NİYE İSTEDİLER?

Eskiden Devlet Tiyatrolarında herkesin dilinde bir hikaye dolaşırdı. Hikaye Cüneyt Gökçer'in çekmeceleri ile ilgili. Gökçer, çekmecelerinde değişik nitelikte oyunlar saklar ve her gelen iktidarın doğrultusunda bu oyunları piyasaya sürerdi. İktidarların gözlerini boyamakta, onların istekleri doğrultusuna giriverrmekte büyük ustaydı Gökçer. En büyük "numarası", karısı ile birlikte oynadıkları "My Fair Lady" adlı oyundu. Gökçer, hükümet değişir değişmez bakanları Büyük Tiyatro'ya davet eder, en "etkileyici" oyununu, arkasında yüzlerce figüran ile birlikte icra eylerdi. Sonra bakanların önünde eğilir, onların isteklerini sorardı.

Cüneyt Gökçer, Devlet Tiyatrolarının en uzun genel müdürü olarak ün yapmış, yıllarca genel müdürlük koltuğundan ayrılmamak için de elinden gelen çabayı göstermişti. Bu sırada, Devlet Tiyatrosu, büyük bir yerinde sayma dönemi geçirdi. Ödenekleri devlet tarafından karşılanan Devlet Tiyatrosu, iktidarların istekleri doğrultusunda hareket eden uydu bir tiyatro olmaktan öteye gidemedi. Halkın eğitimini sağlamak, kültürünü yükseltmek amacı ile kurulduğu belirtilen Devlet Tiyatroları, halka birşey götürmek yerine, onları iktidarların yörüngesi doğrultusunda oyun izlemeye zorladı. Gün geçtikte kısırlaştığı tiyatrolara da kimse gitmez oldu.

Devlet Tiyatrosu, iktidarların uydusu olmanın dışında, iç işleyişi ile de sanatçıları kısıtlamaktaydı. Oyunlar belirli kişilerin istemlerine göre seçildikten sonra, yönetmenler yine bir iki kişi tarafından belirlenir ve oyuncu listeleri asılırdı. Oyuncunun, değil oyun seçiminde söz hakkının bulunması, oyundaki rolü bile sorulmazdı. Her oyuncu her oyunu başarmak, her role uygun karakteri canlandırmak zorundaydı. Sanat değil, zorla görev yapıyordu sanki.

Yeni dönem birçok beklentileri ile birlikte geldi. Hem tiyatro çalışanları, hem izleyicileri. Yeni Genel Müdürü, demokratikleşme yolunda çok görevler beklemekte. Devlet Tiyatrosunun işlevini yerine getirebilmesi buna bağlı.

FAŞİZM VE SANAT

TAN ORAL

İtalya'da birinci dünya savaşından sonra, sermayeden yana olan güçler, kaba kuvvete dayalı totaliter yönetimlerine kendi tarih kaynaklarından yararlanarak "faşizm" adını verdiler. Faşizm, İtalyanca'da "çubuk demeti" anlamına gelen "fascio" sözcüğünden türetilmiştir. Eski Roma'da siyasi birlik, bir baltanın çevresine sıkıca bağlanmış sopalarla simgelenlyordu. Faşizm sözcüğü de İtalyan ulusunun bir otorite çevresinde toplanmasını simgelemekteydi.

Zamanla totaliter devlet felsefesinin, XX. yüzyıldaki uygulamalarına ya da uygulama çabalarına verilen genel bir ad olarak kullanılmıştır bu sözcük. Gerçekten de İtalya'daolduğu gibi Almanya'da, Portekiz ve İspanya'da kurulup günümüzde yıkılmış bulunan rejimler için kullanıldığı kadar, Yunanistan, Şili örnekleri ve 12 Mart uygulamaları için de aynı sözcük kullanılmaktadır.

Yine demokratik bir düzende, bu düzene karşın ya da ondan yararlanarak kaba kuvvete dayalı, sermayeden yana totaliter devlet politikası güdülmesi de aynı "faşizm" sözcüğü ile anılmaktadır.

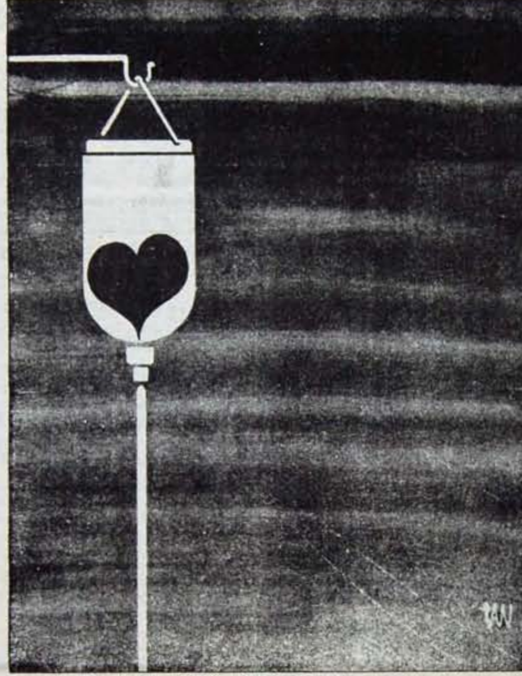
Bu kullanımlar doğrudur. Çünkü, verilen tüm örneklerde temel felsefe ile ekonomik ve sosyolojik nedenler, bazı ayırımlar göstermekle birlikte ortak özellikler taşımaktadır. Faşizmin ayırıcı niteliği, sermayenin çıkarları adına, kaba kuvvete dayanarak insan hak ve özgürlüklerini, özellikle de düşünce ve düşünme özgürlüğünü yok etmesidir.

DEMOKRASİYE YÜZ ÇEVİREN EGEMEN SINIFLAR

Genel bakışta, 1920'ler dünyası; sosyalist bir devrimin gerçekleştiği, dünyanın altıda birinin emekçilerin yönetimine geçtiği, öte yandan kapitalist ekonomilerin dar boğazların eşiğine geldiği, enflasyon ve işsizliğin arttığı, sınıf çelişkilerinin keskinleştiği, sınıf mücadelelerinin hızlandığı, sosyalist örgütlenmenin güç kazandığı ve iktidar adayı olmaya başladığı bir dünya görünümündeydi. Faşizm, işte bu koşullarda ortaya çıkmış ve palazlanmıştır.

Kapitalizm bu fırsatı değerlendirmesini bilmiştir. Çünkü kapitalist egemen sınıflar üstünlüklerini tehlikede görmüşlerdir.

Bilinen deyimlerle yinelersek;
Gelişen üretici güçler, üretim biçimi ve üretim ilişkilerini zorlamaya başladı mı, yani egemen sınıflarda iktidar değişikliği olasılığı belirmeye başladı mı, emekçilere, topluma yapılan baskılarda da artma ve yoğunlaşma görülür. Emekçilerin üretim biçimini ve ilişkilerini değiştirme dinamiğini de taşıyan demokratik istekleri, antidemokratik önlemlerle karşılık görür. Bu da doğal olarak demokratik istekleri daha da haklı kılar ve artmasına neden olur. Egemen sınıflar bu istekleri geçiştiremeyeceklerini ya da engelleyemeyeceklerini sezdikleri zaman da demokrasiye toptan yüz çevirecekler-dir.

"Halk Sağlığı-Yarışma Karikatürleri '78" adlı kitaptan

Ne var ki bu yüz çevirme her zaman açıkça, uluorta ve birden bire olmuyor. Çünkü karşılarında gelişen üretici güçlerin, demokrasiden yana güçlerin örgütlü mücadelesi ve direnci vardır. Ve bu mücadele, günün doldurmuş ve kendi doğal çelişkileri ile kendi sonuna yaklaşmış bir ekonomik düzenin haklı eleştirisinden kaynaklanmaktadır.

TEMEL YÖNTEM: DEMAGOJİ

Şimdi, sermayenin sonuna yaklaştığı sezilen egemenliğini sürdürmek ve bu egemenliğin baskıcı, terörist sultasını kurmak isteyenler de kendilerince bir anti-tez oluşturmak zorundadırlar. Ancak oluşturulacak anti-tezin sermaye sahiplerinden öte yandaş bulması olanaksızdır. Böyle olunca da bu anti-tezin kitle tabanı bulması, yaygınlaşması ve bir güç yaratması için bazı gereksinimleri olacaktır.

Faşizm bu gereksinimlerini propaganda ve şiddetle karşılamaya çalışacaktır. Bunları gerçekleştirirken de idealist felsefeden ve biçimsel önlemlerden dayanaklar arayacak ve bulacaktır.

Sözünü ettiğimiz kitle tabanı oluşturmak ve maddi insan gücü durumuna gelmek için kapitalist düzenden hoşnut olmayanları yanlarına almak isteyeceklerdir.

"Kapitalizme karşı olduklarını" söyleyeceklerdir. Bu onların *ilk ve en büyük yalanlarıdır.*

Bütün demeçleri demagojiktir aslında. "Halkı, doğruları göstererek değil, siyasal hazırlıksızlığını sömürerek kendi yanlarına çekme amacı güden öğreti ya da siyasal girişimler" diye tanımlanıyor demagoji, sözlüklerde.

Goering "Almanya'da işsizlik olmasaydı, gözüpek sabıkalılar olmasaydı başarılı olamazdık" diyor.

Hitler ise yakınlarına "Kapitalistlerin karşısında kapitalizmin savunucusu, işçilerin karşısında kapitalizmin düşmanı ateşli bir sosyalist gibi propaganda yapacağız" diyor. Faşistler "yalanı" yalan söylemeyi her zaman baş kural seçmişlerdir.

"En büyük yalanda bile, her zaman güven verici bir etmen vardır. Halk kitleleri yüreklerinin ilkel saflıkları ile küçük bir yalandan daha çok büyük yalanlara kapılırlar." Bu sözler de Hitler'in.

Hitler yalanın alanını öyle genişletmiştir ki;
"Marksizmle beynelmilel kapitalizm aynı kapıya çıkar" diyebilmiştir.

DÜŞÜNMEYE KONAN YASAK

Aslında uygulamalarının dayanaklarını idealist felsefede, Eflatun'dan Hegel'e kadar bulabilmektedirler. Ama yine de yalana gereksinim duyacaklardır. Çünkü, denenmiş, mahkum olmuş ve aşılmış bir düşünceyi yeterince savunabilmek zordur. Ayrıca onlar, gelişen üretici güçlerin yaşam deneyleri ile vardıkları düşünceleri sarsacak gerçeklerden yoksundurlar. Kendilerine taban sağlamak için yalan söylemek zorundadırlar.

Giderek gerçeğin toptan yadsınmasına varacaklardır. Tek gerçek kendileri ve şefleridir.

Yandaşlarının düşünmelerini de engellerler. Aslında kimsenin düşünmesini istemezler. Otoriteye uymaktır asolan.

Himler "SS'lerin düşünmesine ve okumasına olanak vermedim. Ellerine silah verip hep meşgul ettim" diyor.

Hitler'in propaganda bakanı Göbels ise "Führer'in kültüre, bilime ihtiyacı yoktur. Kültürün adını duyunca tabancama mermi sürüyorum" diyor.

"Akılcılığı kendine rehber edinmiş ilim adamlarının mantıksal açıklamalarına bakmayın siz" deniliyor Ülkücüye Notlar kitabında. Ve aklın karşısına inanç çıkarılıyor. "İnancın yanında; aklın, mantığın, zekanın, ilmi gerçeklerin beş paralık önemi yoktur" deniliyor. "İnanç kuvvettir" sözü yinelenip duruyor.

Faşistler şeflerine sen büyüksün, şefler de onlara siz büyüksünüz diye diye inançlarını pekiştiriyorlar, kuvvetleniyorlar yani. Oysa bu onların en güçsüz yanları oluyor.

Bütün bunlara karşın herhangi bir düşünme olasılığını engelleyebilmek için biçimsel önlemlere de önem vermektedirler. Düzmece unvanlar, mertebeler, özel giyim kuşam, özel yürüyüş, özel sesler çıkarma, özel selamlaşma vb. Düşünme, eleştiri, bilimsel kuşku, araştırı, biraz da bu biçimlerin ardına hapsedilip, düşünmeyen sermayan insanlar oluşturulmaktadır.

"Egemen sınıflar kesinlikle düşünmeye karşıdırlar. Çünkü düşünme kendilerine karşı olan gerçeği ortaya çıkarır. İşte sanat, gerçeği bulmak ve mevcut durumu değiştirmek için düşünmeyi ortaya çıkarabilir seslendiği kitlelerde." Sevgi Soysal böyle diyordu.

SANATA DÜŞEN GÖREV

Bu noktada sanata düşen görevler bir kez daha önem kazanmaktadır. Faşizmin yalan sağanağını gerçeklerle boşa çıkarmak... Gelişen üretici güçlerin ve yaşanan çelişkilerin destanını oluşturmak...

Sanat bu görevlerini kendi kuralları içinde gerçekleştirmektedir, gerçekleştirecektir. Kuşkusuz sanatı kitlelere ulaştırmak ve etkin kılmak, politik mücadele ile içiçe olacaktır da.

Sanatın varlık nedeni, bütün bu görevlerin üstesinden gelecek özellikler taşır. Sanat bu görevleri başarmaya yatkın bir uğraştır. Böyle olmasa Ali Elverdi ne diye boşu boşuna yakınıp duracaktı "Bu Vatana Kastedenler" adlı kitabında:

"Bir milliyetçi akademi açalım. Bu akademiye milliyetçi profesörleri, yazarları, düşünürleri getirelim oturtalım. Bunlara tatmin edici paralar verelim. Bunlara 'yazın arkadaşlarım' diyelim. Eser yazın bize, milliyetçi tiyatro eseri yazın, milliyetçi film eseri yazın, kitap yazın, fıkra yazın, hikaye yazın, bağlamada çalınacak türkü yazın, bestelerini yaptırın." vbl...

EYLEM BİRLİĞİ ÇIKMAZI YA DA EYLEM BİRLİĞİNİN GEREĞİ

AYKUT GÖKER

İşçi ve emekçiler açısından iki önemli durum olanca ağırlığını sürdürüyor.

Bunlardan birincisi faşist cinayet şebekelerinin eylemleri, diğeri de ekonomik açıdan giderek ağırlaşan yaşam koşulları.

Faşist cinayet şebekelerinin eylemleri, kendi iradeleri ile biraraya gelmiş, yapacaklarına yalnızca kendileri karar verebilen birkaç teröristin veya terörist örgütün marifeti değil. Sınıfsal kökeni, sınıfsal destekleri, arkalarında ucu emperyalizme dayanan faşist güçler var. Faşist cinayet şebekeleri bir yerde, sermaye sınıflarının, varoldukları sürece bir alternatif olarak gündemlerinde bulundurdukları faşizmi gerçekleştirebilmek için kullandıkları araçlardan bir tanesi. Hemen açık faşizm ihtiyacında olmadıkları zamanlarda bile, sermaye sınıfları muhtemel durumları gözönünde tutarak böylesi vurucu araçların elde tutulmasına çalışırlar. Ama bir kez böylesi örgütler siyasi plana çıktıklarında, bu örgütlerle egemen sınıflar arasında hemen daima bir özdeşlik olmayabilir; belirli bir zaman kesitinde sermaye sınıflarının dilek ve kararlarıyla faşist örgütlerin eylemleri tam izdüşmeyebilir. Başka bir deyişle egemen sınıflarla onların siyasi plandaki en has örgütleri arasında bile bir faz farkı ortaya çıkabilir. Bunun dışında bizatihi egemen sınıfların kendi aralarında faşizme yönelme ya da faşizan girişimleri çeşitli amaçlarını hayata geçirmek için tırmandırma konusunda nüanslar, hatta görüş ayrılıkları olabilir. Siyasi plandaki faşist örgütler bu farklı yaklaşımlardan herhangi birine ve doğası gereği daha uç noktalarına tam denetimine girebilir.

FAŞİZME KARŞI MÜCADELE ERTELENEMEZ

Bugün Türkiye'de öyle görülmektedir ki faşist siyasi hareket bütün olanaklarını kullanarak açık faşizmi zorlamaktadır. Faşist siyasi hareketin şu andaki bu yaklaşımı, egemen güçlerin tümünün ve emperyalizmin kararıyla tam iz düşmekte midir? Bu sorunun cevabını kesinlikle verebilmek için elimizdeki veriler yeterli değil. Ama ister izdüşsün, ister izdüşmesin, sorun işçiler ve emekçiler açısından çok farklı bir önemde değil. İşçiler ve emekçiler geleceklerini hiç bir zaman bazı nüanslara, ihtimallere bırakmazlar. Bugün gözlenen faşist eylemler ister açık faşizme giden bir siyasi hareketin somuta yansıması olsun, isterse egemen sınıfların belirli amaçlarını somutlamaya yönelik faşizan uygulamaların tırmandırılışı anlamına gelsin, işçiler ve emekçiler faşizme karşı mücadeleyi ne erteleyebilirler, ne de başkalarına emanet edebilirler.

İkinci olgu, yani ekonomik açıdan yaşam koşullarının giderek kötüleşmesi de tüm ağırlığıyla sürmektedir. Üstesinden gelinemeyen ekonomik bunalım, özünde egemen sınıfların bunalımıdır; Türkiye'nin emperyalizm ile bütünleşmeye varan geri kapitalist yapısından kaynaklanmaktadır. Bu yapı sürdüğü sürece işçi ve emekçiler her zaman, ama bazan daha az şiddetli, bazan bugünkü şiddetiyle bu tür bunalımların ağır yükünü omuzlamak sorunuyla karşı karşıya kalacaklardır. Bunalımın şiddetlendiği, böylesi dönemlerde işçiler, emekçiler açısından mücadelenin daha bir önemi vardır. Çünkü böylesi dönemlerde egemen sınıflar, bubranlarını aşabilmenin çaresi olarak ücretleri tamamen dondurmayı, çalışma saatlerini ücret ödemeksizin artırmayı, işçi ve emekçilerin yaşam düzeylerini düşürme sonucunu yaratacak zecri mali düzenlemelere gitmeyi, yatırım

Yaratılan zaafların üstesinden gelinecek!

ve tüketimde işçiler ve emekçiler aleyhine zecri normlar getirmeyi öngörebilirler ve bütün bunları yapabilmek için de zaten sınırlı olan demokratik hakları sonuna kadar kısmaya yönelebilirler; dahası doğrudan faşizme yönelebilirler.

Bu nedenle işçiler ve emekçiler yaşam koşullarının ağırlaşması karşısında, ekonomik, demokratik haklarını korumak için verecekleri, vermek durumunda oldukları mücadeleyi ikinci planda göremezler, faşizme karşı mücadeleden ayıramazlar. Hele hele böylesi buhranlı dönemlerde ekonomik, demokratik hakların korunmasını başkalarından, sosyal demokrat iktidarlardan bekleyemezler. Çünkü böylesi buhranlı dönemlerde iş başında olan sosyal demokratların tek başlarına iken faşizme kayışı önleyecek bir güvence sağlayamadıklarına tarihten örnek çoktur.

MAOCU VE BİREYSEL TERÖRCÜ İHANET

Bu iki önemli olgu yanında bunlarla eş zamanlı üçüncü bir olayın daha gelişmesi dikkatlerden kaçırılamaz. Maocu akımların ve "sol" bireysel terörün diğer iki olayla eş zamanlı olarak siyasi düzeyde, ya da eylem alanında boy göstermesi yalnızca bu iki olaya karşı duyulan bir tepkinin sonucu ve yalnızca bu iki olayın çözümlenmesinden kaynaklanan ve yalnızca sorunun çözümü bazılarınca benimsenen birer yol mu? Bu sorulara olumlu yanıt vermek mümkün değil. Çünkü herhangi bir toplumsal davranış için belirleyici olan subjektif niyetler, eğilimler değil, bu davranışların objektif olarak kimin yararına sonuçlar yarattığıdır. Meseleye bu açıdan bakıldığında bu akımlardan sol güçler içinde bir likidasyon ve provokasyon ortamı yaratabilmenin bir aracı olarak yararlanıldığını, egemen güçlerce bu akımların faşist cinayetleri kamuoyunda haklı çıkartacak bir karşı ağırlık olarak kullanılmaya çalışıldığını ve "Biz aşırı sağa da karşıyız, aşırı sola da" yolundaki resmi politikanın legalize edilmesinin, savunulabilmesinin motivasyonunu oluşturduğunu; geniş halk kitleleri nezdinde emekçi sınıf ve tabakaların nihai kurtuluşu demek olan sosyalizmi başıboşlukla, maceracılıkla, sapkınlıklarla, sorumsuzluklarla, "kanla" özdeş gösterebilmenin, "çocukların" bir iştigal alanı olarak gösterebilmenin bir aracı olarak kullanıldığını görmemek mümkün değil. İşçiler, emekçiler böylesi buhranlı dönemlerde bu türden olaylara yalnızca tesadüfi, spontane, yanlış olmakla birlikte iyiniyetli, yurtseverlik eseri bir hareketmiş gözüyle bakamazlar. Bu gelişmelerin yanında tavır alamazlar, bunları mücadele ittifakları içinde göremezler ve faşizme karşı vermek durumunda oldukları mücadeleye paralel olarak diğerlerine karşı da siyasi, ideolojik düzeyde bir mücadele vermenin önem ve gereğini kavramak durumundadırlar.

ANTİDEMOKRATİK YASAL DÜZENLEMELER

Son günlerde önemli bir diğer gelişme de toplumsal hayatın, örgütsel faaliyetin hemen her alanını ilgilendiren yasal düzenlemelerin gündeme getirilmiş olmasıdır. İleri sürülen gerekçe sağdan ve soldan gelen teröre karşı yasal önlemler alınması. Ama şundan hiç kimsenin kuşkusu olmamalıdır ki, ileri sürülen bu gerekçenin altında ağırlaşan ekonomik koşullara karşı yükselmesi mümkün tepkilerin yasal dayanaklarını ortadan kaldırmak, bu türden olgulara karşı mücadeledeki en etkin silahlardan biri olan sendikal örgütlenme, grev ve benzeri sendikal hakları, dernekleşme haklarını sınırlamak, daha da önemlisi geniş işçi, emekçi kitleleri kapsayacak ve onları nihai kurtuluşa yönlendirecek siyasi hareketin önünü kesmek amacı yatmaktadır. İşçiler, emekçiler bu yasal düzenlemenin açıkça ileri sürülmeyen nedenlerini görmek, bu girişimlere karşı açıkça tavır almak durumundadırlar. Sınırlı da olsa mevcut demokratik hakların korunması ve bunların genişletilmesi mücadelesi bugün faşizme karşı verilmesi gereken mücadeleden ayrı düşünülemez.

Buraya kadar işçiler, emekçiler açısından yaşamsal önemi olan olgulardan gelişmelerden ve bunlara karşı işçilerin, emekçilerin mücadele etmeleri gereğinden söz ettik. Mücadele etmelidirler, ama nasıl, hangi araçla, hangi düzeyde? Önce şunu açıklıkla tespit ve kabul etmek gerekir. Mücadele edilecek olan tüm bu olguların kökeni sınıfsaldır, bu olgular, egemen sınıfların iktidarlarını koruma ya da pekiştirme mücadelelerinin bir parçasıdır, yani ortaya çıkan bu sorunlar siyasidir. Bunlara karşı verilecek mücadele de herşeyden önce sınıfsaldır ve siyasi düzeyde olmak durumundadır; verilmesi gereken siyasi mücadeledir, iktidara yürüyen mücadeledir. İşçilerin, emekçilerin siyasi mücadelede kullanabilecekleri tek güç kendi güçleridir; kullanabilecekleri tek araç ve tek silah yine kendi güçlerinin somutlanmasından başka birşey olmayan kendi partileridir. Herhalde, başarıya giden tek yol, böylesi bir silahlanmadan geçmektedir.

NİHAİ KURTULUŞ İÇİN TÜM GÜÇLER GÖREV BAŞINA

Kesin sonucu alacak olan; işçi sınıfının ve müttefiki emekçi sınıf ve tabakaların, partilerinin yol göstericiliğinde iktidara yürüyen siyasi mücadeleleridir. Ama bununla uyumlu olarak, işçiler ve emekçiler tarafından başka düzeylerde verilmesi gereken mücadeleler de vardır. Emperyalizme ve faşizme karşı ulusal bağımsızlıktan ve toplumun demokratikleştirilmesinden yana olan tüm güçleri seferber edebilmeyi de içeren bu tür mücadeleler nihai kurtuluşa giden yolun kilometre taşlarıdır.

Bugün içinde bulunduğumuz somut koşullarda, koşulların dayatmasına rağmen, demokratik güçlerin emperyalizme ve faşizme karşı vermesi gereken mücadele daha ilk kilometre taşlarında durakşamış gibidir. Mücadelenin zaaflarından birinin nedeni, bu mücadelenin aracı olan demokratik kitle ve meslek örgütlerinin düşürüldükleri zaaftan kaynaklanmaktadır. Örgütler düzeyindeki bu zaaf, bu tür mücadelenin başarıya ulaşmasında belirleyici olan tüm demokratik güçleri, işçi ve emekçi kitlelerini kapsayabilme, örgütleyebilme, ortak bir eylem platformunda toplayabilmeyi giderek güçlendirmektedir. Örgütlerin zaaf içinde bulunduğunu ve bunun ağırlıklı nedeninin "siyasi" olduğunu herkes söylemekte, bu gerçeği herkes teslim etmektedir. Evet gerçek budur ama, hangi "siyaset"ler, hangi nedenlerle bu olumsuzluğu yaratmaktadır? Bu sorunun cevabı kafalarda kristalize edilmeden olumsuzluğun yaratıcıları tespit ve teşhir edilmeden, bu olumauzluğun aşılması pek imkan dahilinde gözükmemektedir.

Demokratik kitle örgütlerini şu ya da bu nedenle siyasi mücadelenin ve siyasi örgütlenmenin başlıca aracı olarak görenler, siyasi faaliyeti bütünüyle demokratik kitle örgütlerine hapsedenler, somut birçok taleplere sahip olan kitlelere siyasi arenada gövde gösterisi yapabilmenin aracı olarak bakanlar ve kitleleri bu amaçla kullanabilmek için demokratik kitle örgütü görünümü altında kendi dergahlarını açanlar, kaybedilen siyasi prestijin bir iki demokratik kitle örgütünün yönetim kademesinde taraftar bulundurarak geri kazanabileceğini sananlar, demokratik kitle örgütlerini kendi siyasi amaçları doğrultusunda kullanabilmek için bu yanlıştan kendi kişisel çıkarları açısından yararlanmaya kalkışanlara, kariyerist yöneticilere prim verenler ya da her ne pahasına olursa olsun yönetimde kalabilmek için her yolu mübah görenler ve bu nedenle de örgütün likide olması sorununu yaratanlar, içinde bulunduğumuz şu somut koşullarda durumlarını gözden geçirmek basiretini göstermelidirler; ve bugüne dek savundukları o "yüce amaçlarına", tuttukları bu yoldan ne kazandırabildiklerinin muhasebesini yapmalıdırlar. Bu yapılamadığı ve aynı minval üzre yüründüğü takdirde; bıçağın kemiğe dayandığı anlardaki "arızi" biraraya gelişler ve yine "arızi" olumlu eylemler dışında demokratik kitle örgütlerinin mücadelede başarı şansları yok gibidir.

Demokratik kitle örgütlerindeki bu sorunlar hiç çözülmez değildir. İşçi sınıfının siyasi hareketi kitleler içindeki köklerini yaygınlaştırıp pekiştirdiğinde bu sorunların da üstesinden gelinecektir. Ne var ki bugünün dayatan koşullarında çözümün ertelenmesi söz konusu değildir ve gün, bu sorumluluğun duyulması günüdür.